MIKKELI

Liikkuva Mikkeli 2030

Suunta-asiakirja

Sisällysluettelo

Taustatietoja

Yhteiskunnan ja liikuntakulttuurin muutokset
Kuntien tarjoamien liikuntaolosuhteiden määrittelyä
Kuntien liikuntapalveluiden lainsäädännöllinen kehikko
Liikkumattomuuden hinta

Nykytilanne
Liikkumisen edistäminen kaupunkiorganisaatiossa
Mikkeliä lukuina
Liikuntapalveluiden organisaatio

Tulevaisuus
Liikkuva Mikkeli 2030 -aineiston keruu
Tulokset ja toimenpiteet

Liitteet

Julkaisun valokuvat:
Plhla Liukkonen/Kontrastia,
ellei toisin mainita.

LIIKKUVA MIKKELI 2030-SUUNTA-ASIAKIRJAN TAVOITE

Liikkuva Mikkeli 2030 suunta-asiakirjassa on koottu yhteen liikuntapalveluiden toimintaan vaikuttavat tekijät sekä toiminnan tavoitteet ja suuntaviivat liikkumisen edistämiseksi. Tavoitteet on laadittu erilaisten kuntalaiskyselyiden, työpajojen ja tutkimustulosten pohjalta.

Kuntatalouden haasteet, sekä muutokset yhteiskunnassa ja liikuntakulttuurissa, korostavat entisestään tällaisen strategisen ja suunnitelmallisen tekemisen tarvetta. Suunta-asiakirja toimii liikuntapalveluiden omaa toimintaa ohjaavana asiakirjana, sekä asiakirjana päätöksentekijöille ja viranhaltijoille.

On arvioitu, että vain viidesosa suomalaisten vapaa-ajan liikunnasta tapahtuu liikuntaa varten rakennetuilla paikoilla. Valtaosa liikunnasta harrastetaan kotona, kodin tai vapaa-ajan asunnon pihapiirissä, kaduilla, kevyen liikenteen väylillä ja luonnossa, siis jokaisen henkilön elinympäristössä. (Pyykkönen, 2014.) Toimivien liikuntaolosuhteiden ja -palveluiden luominen on täten monen eri toimijan yhteispeliä, minkä vuoksi suunta-asiakirjassa on huomioitu kaupungin eri organisaatioiden rooli liikkumisen edistämiseksi. Liikkumisen edistäminen on tulevaisuudessa mitä suurimmissa määrin elinympäristön muokkaamista liikkumiseen houkuttelevaksi.

Asiakirjan ei ole tarkoitus olla luettelo kaikista tulevista toimenpiteistä, vaan pyrkimyksenä on muodostaa ja selkeyttää johtavat toiminta-ajatukset. Näitä päämääriä tarkastellaan valtuustokausittain toteuttamalla kuntalaisille suunnattu laajempi kuntalaiskysely kerran valtuustokaudessa, sekä lisäksi useampia hieman rajatumpia ja pienempiä kyselyitä ja selvityksiä liikuntapaikkojen ja -palvelujen käyttäjille. Tarkemmat kunkin vuoden toiminnan kohteet määritellään vuosittain talousarviovalmistelussa. Kehittämistyössä korostuu osallistaminen.

TAUSTATIETOJA

Yhteiskunnan ja liikuntakulttuurin muutokset

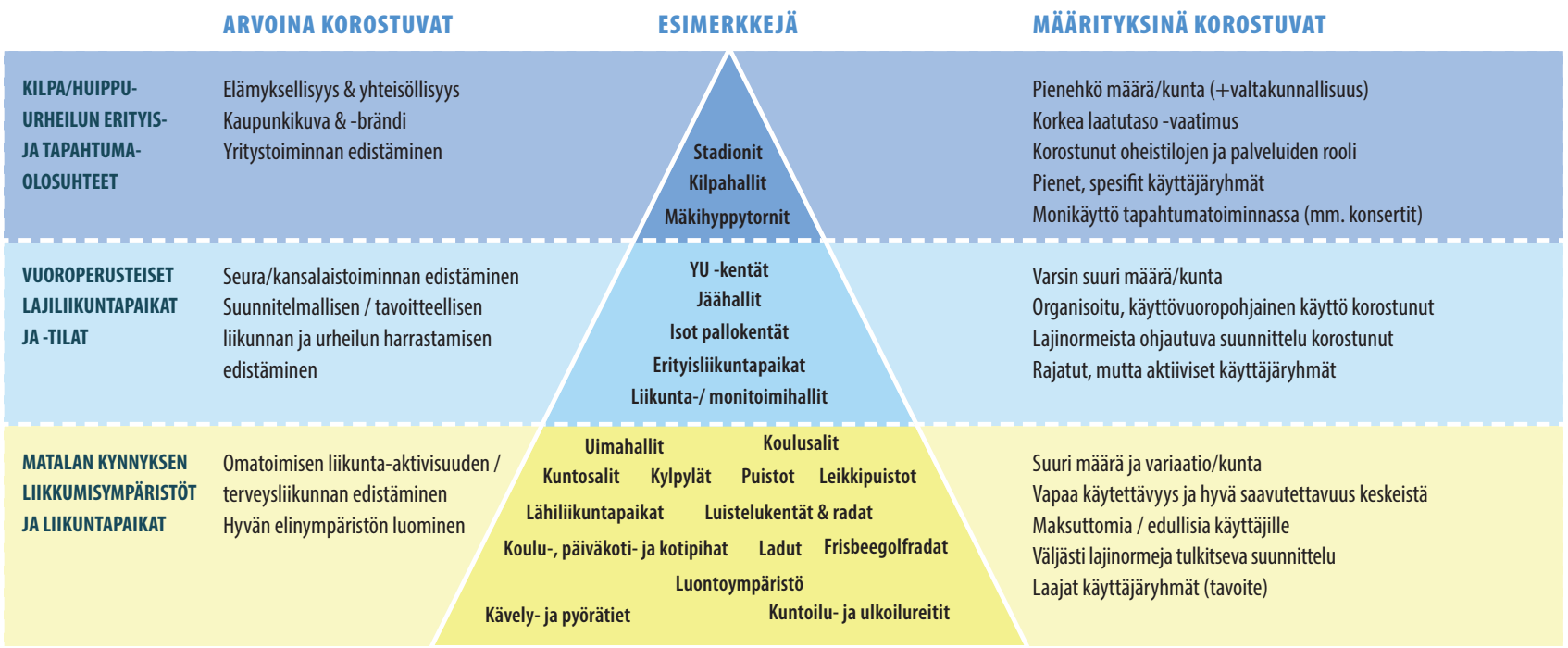
Valtakunnalliset ja globaalit muutosvirrat ovat monella tapaa yhteydessä liikunta- ja urheilukulttuurin nykytilaan sekä tulevaisuuteen. Muun muassa liikuntalajien ja -muotojen kirjo sekä laatuvaatimukset ovat kasvaneet, mutta samalla kiristyvä julkinen talous johtaa yhä pienempiin resursseihin liikuntapaikkojen ja toimintojen ylläpitämiseksi.

Arkiliikunta on vähentynyt, lasten liikunnalliset perustaidot ovat heikentyneet ja yksipuolistuneet niin Mikkelissä kuin valtakunnallisestikin. Mikkeliläisistä 4-5-luokkalaisista vajaa puolet ja 8-9-luokkalaisista reilu neljäsosa liikkuu vähintään tunnin päivässä (THL, 2019).

Väestö ikääntyy, noin neljäsosa mikkeliläisistä on yli 64 -vuotiaita.(Tilastokeskus, 2020.) Samaan aikaan lasten määrä vähenee. Lukuvuonna 2020-2021 Mikkelissä oli 4823 1-9-luokkalaista, lukuvuonna 2027-2028 oppilasarvio on 876 lasta vähemmän (Mikkelin kaupunki, opetuspalvelut 2021).

SMART SPORT

Kuntien tarjoamien liikuntaolosuhteiden määrittelyä

Kuntien liikuntaolosuhteiden kivijalan muodostavat erilaiset matalan kynnyksen liikuntapaikat, joiden päätarkoituksena on tehdä terveyden kannalta riittävä fyysinen aktiivisuus kuntalaisille mahdollisimman helpoksi ja houkuttelevaksi. Näiden olosuhteiden suunnittelussa huomiota pyritään kiinnittämään siten erityisesti mm. hyvään saavutettavuuteen sekä vapaaseen käytettävyyteen.

Toinen keskeinen kuntien tuottama olosuhdekokonaisuus ovat erilaiset vuoroperusteiset lajiliikuntapaikat, joiden päätarkoituksena on tukea paikallista kansalaistoimintaa sekä kuntalaisten tavoitteellista liikunnan ja urheilun harrastamista. Näiden olosuhteiden suunnittelua määrittävät vahvasti erilaiset lajilähtöiset normit ja tarpeet.

Kolmantena olosuhdekategoriana voidaan pitää erilaisia kilpa- ja huippu-urheilun tapahtumaolosuhteita, joiden avulla pyritään erityisesti luomaan paikallista identiteettiä ja vetovoimaa. Näiden olosuhteiden toteutuksessa korostuvat lajinormien ohella moninaiset korkean laatutason vaatimukset. Näillä olosuhteilla on korostetumpi rooli isojen kuntien olosuhdetarjonnassa kuin pienten kuntien osalta. (Smart Sport, 2020)

Kuntien liikuntapalveluiden lainsäädännöllinen kehikko

LIIKUNTALAKI (10.4.2015/390)

Liikuntalaki antaa kunnille toimintavelvoitteen - yleisten edellytysten luominen liikunnalle paikallistasolla on kuntien tehtävä. Liikuntalain kokonaisuudistus v. 2015 toi mukanaan myös yhteistyövelvoitteen: kunnan lakisääteisten tehtävien toteuttaminen tulee tapahtua eri toimialojen yhteistyönä. Liikuntalain arvopohjassa on keskeistä yhteiskunnan hyvinvointipolitiikan tukeminen liikunnan avulla. Tavoitteena on selkeästi liikuntaharrastuksen laajentaminen myös uusiin ja liikunnallisesti passiivisiin väestöryhmiin.

KUNTALAKI (10.4.2015/410)

Kuntalain mukaan "Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla."
Liikunta on selkeästi yhteydessä ihmisten työkykyyn, terveyteen ja sitä kautta myös koko yhteiskunnan hyvinvointiin. Liikunta on siten hyvinvointipolitiikan väline ja sillä on merkittävä rooli kuntalaisten työkyvyn ja terveyden ylläpidossa.

§

Kunnilla lakisääteinen velvoite luoda ja ylläpitää kuntalaisten hyvinvointia edistävän liikunnan edellytyksiä ja olosuhteita

TERVEYDENHUOLTOLAKI (30.12.2010/1326)

Terveydenhuoltolain mukaan kunnan on seurattava asukkaittensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. Terveydenhuoltolain ja uuden liikuntalain yhteistyövelvoitteet tukevat tältä osin hyvin toisiaan.

PERUSTUSLAKI / SIVISTYKSELLISET OIKEUDET (11.6.1999/731)

"...Julkisen vallan on turvattava jokaiselle yhtäläinen.. mahdollisuus kehittää itseään varallisuuden sitä estämättä."

** Muokattu lähteestä: Kuntaliitto / Liikunnan asema lainsäädännössä*

SMART SPORT

Kunnan liikunnan järjestämistä ohjaavat myös

1

Valtakunnalliset yhteiset linjaukset terveyttä ja hyvinvointia edistävään liikuntaan 2020 (STM, 2013)

2

Valtioneuvoston selonteko liikuntapolitiikasta (VNS, 2018), joiden tavoitteena on lisätä ihmisten fyysistä aktiivisuutta elämänkulun eri vaiheissa.

Liikkumattomuuden hinta

Lähitulevaisuudessa julkinen sektori on monien haasteiden edessä. Ikääntyneiden osuus kasvaa väestössä, ja samalla niin sanottu taloudellinen huoltosuhde heikkenee eli työttömien ja muiden työvoiman ulkopuolella olevien ryhmien, kuten eläkeläisten määrä suhteessa työikäisiin kasvaa (Suomen virallinen tilasto, 2019). Lisäksi terveydenhuollon menot kasvavat vuosittain (THL, 2018).

Kansantalouden näkökulmasta liikuntaa edistämällä saadaan huomattavia yhteiskunnallisia säästöjä

- Janssenin (2012) tutkimuksen mukaan vähäinen fyysinen aktiivisuus aiheuttaa 1,5–3,8 prosenttia terveydenhuollon kokonaiskustannuksista. Suomessa tämä tarkoittaa noin 600 miljoonaa euroa vuosittain.
- Nämä kustannukset johtuvat vähäisen fyysisen aktiivisuuden yhteydestä kroonisiin kansansairauksiin ja aiheutuvat sekä perus- että erikoissairaanhoidon avo- ja vuodeosastopäivistä ja lääkkeiden aiheuttamista kustannuksista. (Vasankari & Kolu toim., 2018.)
- Lisäämällä suoriin terveydenhuollon kustannuksiin vähäisestä fyysisestä aktiivisuudesta johtuvat tuottavuuskustannukset menetettyjen työpanosten osalta voidaan sanoa, että esimerkiksi tyypin 2 diabeteksen euromääräinen kustannus kolminkertaistuu (Janssen, 2012, 805).
- Terveydenhuollon ja tuottavuuskustannuksien lisäksi on tunnistettu muitakin liikkumattomuuden aiheuttamia yhteiskunnallisia kustannuksia, kuten ikääntyneiden koti- ja laitoshoidon kustannuksia, syrjäytymiseen liittyviä kustannuksia sekä sosiaalietuuksien lisäkustannuksia. (Vasankari & Kolu toim., 2018.)
- Huomioiden nämä kaikki kustannukset ja tuottavuuden menetykset, niin vähäisen fyysisen aktiivisuuden kustannukset ovat Suomessa vähintään 3,2 miljardia euroa, mutta voivat nousta jopa 7,5 miljardiin euroon. (Vasankari & Kolu toim., 2018.)

NYKYTILANNE

Kaupungin liikunnan edistämisen organisointi

Liikkumisen edistäminen on kaupunkiorganisaatiossa usean eri hallintokunnan yhteistyötä. Seuraavilla sivuilla olevissa kaaviokuvissa on kuvattuna se, miten monin eri tavoin eri hallinnonalat vaikuttavat kuntalaisten liikuttamiseen ja liikkumisen mahdollisuuksiin.

Valtakunnalliset yhteiset linjaukset terveyttä ja hyvinvointia edistävään liikuntaan 2020, STM

1

Arjen istumisen vähentäminen elämänkulussa.

2

Liikunnan lisääminen elämänkulussa.

3

Liikunnan nostaminen keskeiseksi osaksi terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä sekä sairauksien ehkäisyä, hoitoa ja kuntoutusta.

4

Liikunnan aseman vahvistaminen suomalaisessa yhteiskunnassa

Tiesitkö, että liikkumattomuuden hinta on Mikkelin kokoisessa kaupungissa vuosittain **32 - 75 miljoonaa euroa**

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue

Varhaiskasvatus

- liikuntavastaava jokaisessa yksikössä
- yhteistyö EsLin, urheiluseurojen ja muiden yhdistysten kanssa
- monipuoliset liikuntavälineet
- aktiivisuusmittareita käytössä
- toimintaa kehitetään ja edistetään hanketyöllä/tavoitteena on lisätä koko henkilöstön sitoutumista liikunnalliseen toimintatapaan varhaiskasvatuksessa
- koulutuksia
- tapahtumia
- perheliikunta

Perusopetus

- kaikille oppilaille säännöllinen viikoittainen liikunnan opetus
- yläkouluissa terveystiedon opetus
- valinnaiset liikunnan tunnit
- liikuntakerhot ja muut toiminnalliset kerhot koulupäivän yhteydessä
- toiminnallinen opetus ja sen edelleen kehittäminen
- välituntitoiminta ja sen edelleen kehittäminen
- koulujen pihat aktiivisuutta tukevaksi
- Liikkuva koulu-toiminta
- Monialainen yhteistyö koululiikunnan edistämisessä
- Urheiluakatemia
- Harrastustoiminnan Mikkelin malli

Lukiokoulutus

- Urheiluakatemia
- Liikunnan ja terveystiedon opetus

Kansalaisopisto ja osallisuus

- aktivointi
- tarjontaa ympäri kaupunkia, myös taajamissa ja kylissä, pyöräily- ja kävelymatkan päässä, jolloin liikuntapaikkoja tarvitaan/hyödynnetään koko Mikkelin alueella
- monipuolinen tarjonta
- kaikenikäisille
- kaiken kuntoisille
- yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Kaupunginorkesteri

- kannustetaan tulemaan konsertteihin kävellen tai pyöräillen
- Musiikin keinoin liikuttaminen kuten tanssi

Kirjastopalvelut

- Liikunta- ja terveysaiheisen aineiston lainaus
- Liikuntavälineiden lainaus

Museopalvelut

- Julkisen ulkotaiteen kierrokset kävellen ja pyöräillen

Liikuntapalvelut

- Liikunnan edistäminen
- Avustukset
- Liikuntapaikkojen hoito, ylläpito ja rakentaminen
- Ohjaustoiminta
- Liikuntavuorojen jako
- Yhteistyö seurojen ja yhdistysten kanssa
- Seurafoorumi
- Liikuntakilpailut ja -tapahtumat
- Yhteistyö eri hallinonalojen kanssa

Yleiset kulttuuripalvelut

- Kulttuuripolun tanssipajat
- Kulttuurikamelin tanssipajat
- Tanssityöpajat, Sirkus -työpajat
- Hankkeet, joissa yhdistyvät kulttuuri ja liikunta
- Tanssin tuominen Essoten yksiköihin
- Toiminta, jossa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa yhdistetään liikunta ja kulttuuri, kuten kulttuuripyöräilyt ja kulttuurikävelyt, temppuilu- ja seikkailuradat, satujumpat, skeittaus, parkour, pyöräily ja jooga
- Kannustetaan kulttuuritapahtumiin tulemaan kävellen tai pyöräillen.

Nuorisopalvelut

- Innostaminen eri lajeihin jokaisen nuoren omien mielenkiinnon kohteiden mukaisesti
- monipuoliset liikuntamahdollisuudet nuorisotiloissa
- Välituntitoiminnan järjestäminen
- Liikunnan mahdollistaminen, nuorten toiveiden mukaiset kokeilut

Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue

Maankäyttö ja kaupunkirakenne

- Liikuntapaikoille, reiteille tai muille liikuntatoiminnoille osoitetaan tarvittavat aluevaraukset eri kaavatasoilla ja riittävällä laajuudella.
- Kaupunkirakenteella ja sen tiiviydellä vaikutetaan olennaisesti välimatkoihin ja sitä kautta kävelyn ja pyöräilyn kulkutapaosuuksiin.
- Osallistaminen ja vuorovaikutus kaavahankkeiden yhteydessä.

Vuokraus- ja käyttöpalvelut

- Sisäliikuntatilojen, huoltorakennusten ym. sis. vuokraus liikuntapalveluille

Infra- ja viheraluepalvelut

- Kävely- ja pyöräteiden suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito ympäri vuoden
- Puistojen, leikkipuistojen, ulkoilualueiden suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito
- kaupunkiympäristön turvallisuuden ja viihtyisyyden kautta mahdollisuus luoda houkuttelevia liikkumisympäristö.

Talonrakennuspalvelut

- Sisäliikuntatilojen suunnittelu ja rakennuttaminen
- Kaupungin kiinteistöjen yhteydessä olevien piha-alueiden suunnittelu (mm. päiväkoti- ja koulupihat). Pyöräpysäköinti, turvalliset piharatkaisut ja sosiaalitilat mahdollistavat ja kannustavat etenkin pyöräliikenteen käyttöön.
- Em. tilojen ja alueiden huolto ja kunnossapito

Konserni- ja elinvoimapalveluiden palvelualue

Hallinto- ja elinvoimapalvelut

- Kumppanuussopimukset

Mikkelin seudun ympäristöpalvelut

- Luonnonsuojelu ja luontokohteet
- Maankäytön suunnittelun ja ympäristönsuojelun yhteydet
- Ympäristöohjelmat ja -suunnitelmat
- Ympäristötiedotus

MIKKELIÄ LUKUINA

Asukkaita
53 134
(Tilastokeskuksen väestörakennetilasto 1.1.2020)

Väestöennuste 2040
47 868
(Tilastokeskus/väestöennuste 2019)

51 % mikkeliläisistä on käyttänyt kunnallisia liikuntapalveluja
(Kuntaliiton kuntalaistutkimus 2020)

Mikkeliläisten mielipiteitä kunnallisista palveluista asteikolla 1-5
(Kuntalaistutkimus 2020)

- **Liikuntapalveluiden hoito 2020**
  - Palveluja käyttävät 4,08/5
  - Muut 3,45/5
- **TOP 3 palvelut 2020**
  - kirjastopalvelut (4,17)
  - sairaalahoito (4,01)
  - liikuntapalvelut (3,99)

Perusopetuksen oppilasmäärän muutos lukuvuosien 2020- 2021 ja 2027-2028 välillä.

lukuvuosi	1-9 lk
2020-21	4823
2021-22	4784
2022-23	4666
2023-24	4564
2024-25	4485
2025-26	4333
2026-27	4197
2027-28	3947

Kaupungin ylläpitämiä liikuntapaikkoja vuonna 2021

263 km latuja	**11** laavua ja kotaa	**19** liikuntasalia	**3** vähintään 18-väyläistä frisbeegolfrataa	**1/4** skeittihalli/ulkoskeittialuetta	**10** paikassa ulkokuntoiluvälineitä
17 jääkiekkokenttää (kaukaloa)	**17** hiekka-/jääkenttää	**2** uimahallia			
170 km kävely- ja pyöräteitä (kaupungin hoidossa)	**6/2** keinonurmikenttää/ -kaukaloa	**1** jalkapallohalli			
8 kuntosalia	**15** tenniskenttää	**2** jäähallia			
27 uimarantaa	**9** nurmikenttää	**53** Korttelileikkipaikkoja ja kaupunginosaleikkipuistoja			

TIESITKÖ ETTÄ...?

Liikuntapalvelut jakaa vuosittain
n. 200 000 € avustuksia n. 40-50 seuralle ja yhdistykselle

Mikkelissä on n. 100 liikunta- ja urheiluseuraa
sekä lukuisia muita liikuntaa tarjoavia yhdistyksiä.

1133 kpl I 53 173 €
Rantakylän keinolumiladulle myytyjen päivä- ja kausilippujen määrä sekä lipputulot 2020

Uimahalleissa oli vuonna 2019
noin 168 000 käyntikertaa

85,5 % 6-luokkalaisista
läpäisi valtakunnallisen 200 m uimataitotestin vuonna 2021

Liikuntapalveluiden henkilöstö

Liikuntapalveluiden vakituiseen henkilöstöön kuuluu heinäkuusta 2021 alkaen 33 henkilöä. Vuonna 2020 kaupungin organisaatiouudistuksen myötä aikaisemmin yhteisen tulosalueen muodostaneet liikunta- ja nuorisopalvelut jakaantuivat omiksi tulosalueikseen: liikuntapalveluiksi ja nuorisopalveluiksi.

Liikuntapalveluiden tulosaluejohtajana toimii liikuntapäällikkö. Liikuntasuunnittelijan tehtävänkuvaan kuuluu sekä hallintoa että liikunnan edistämisen suunnittelua. Vastaavat liikuntapaikkojen hoitajat toimivat tiimiensä lähiesihenkilöinä ja vastaavat vastuualueidensa liikuntapaikkojen ylläpidosta, rakentamisesta ja kehittämisestä yhdessä liikuntapalveluiden hallinnon kanssa. Uimahallit muodostavat oman yksikkönsä suunnitellen ja toteuttaen uimahallien toiminnan hallimestarin toimiessa yksikön esimiehenä. Ohjaustoiminnan suunnittelusta ja toteutuksesta vastaavat liikunnanohjaajat yhdessä liikuntasuunnittelijan kanssa.

Liikuntapalveluiden talous

Suurin osa liikuntapalveluiden toimintakuluista on liikuntapaikkojen ylläpitokuluja, kuten sisäiset vuokrat vuokraus- ja käyttöpalveluyksikölle, energiakulut, aine- ja tarvikehankinnat sekä siivouskulut. Henkilöstökulut on noin 22 % kokonaiskuluista. Toimintatuotoista lähes puolet tulevat uimahalleista, toinen puoli muista liikuntapaikoista kertyneistä käyttömaksuista sekä ohjaustoiminnasta kertyneistä maksuista. Tämän julkaisun liitteissä on kerrottu liikuntapaikkojen kuluista ja tuotoista tarkemmin.

Liikuntapalveluiden tiimit ja niiden tehtävät

Liikuntapalveluiden hallinto

Henkilöstö	2 (liikuntapäällikkö ja liikunta-suunnittelija)
Tehtävät	hallinto, avustukset, vakiovuorojen jako, seurayhteistyö, hankkeet, kuntosalit ja Haukihalli

Ohjaustoiminta

Henkilöstö	2 (erityisliikunnanohjaaja ja liikunnanohjaaja)
Tehtävät	liikunnan ohjaustoiminta ja liikunnan edistäminen

Kentät

Henkilöstö	10 (vastaava liikuntapaikkojen hoitaja sekä 9 liikuntapaikkojen hoitajaa)
Tehtävät	Kenttien hoito ja kunnostus

Reitit

Henkilöstö	5 (liikuntapaikkamestari sekä 4 liikuntapaikkojen hoitajaa)
Tehtävät	latujen, kuntoratojen, monikäyttö-, polku- ja retkeilyreittien, laavujen ja kotien, uimarantojen, beach-volley-kenttien hoito ja kunnostus

Jäähallit ja jalkapallohalli

Henkilöstö	4 (vastaava liikuntapaikkojen hoitaja sekä 3 liikuntapaikkojen hoitajaa)
Tehtävät	jäähallien ja jalkapallohallin toiminta

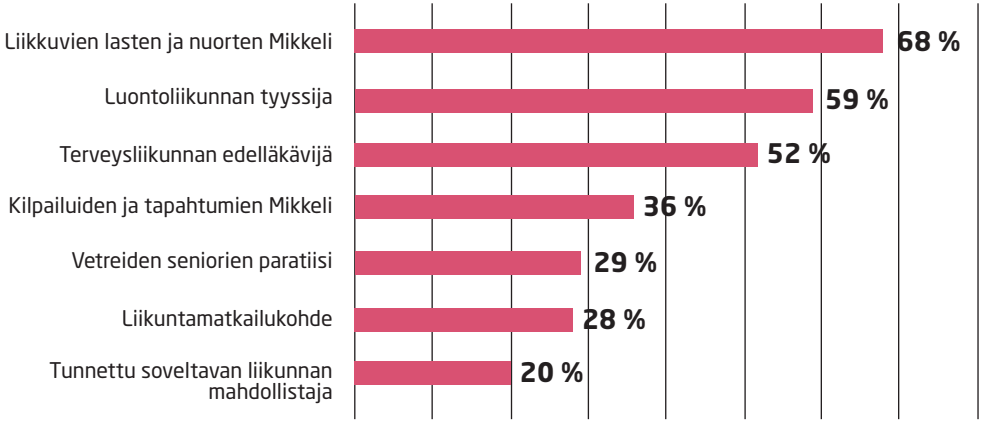
Uimahallit

Henkilöstö	10 (hallimestari, kolme laitosmiestä sekä 6 uimaopettaja – uinninvalvojaa)
Tehtävät	Uimahallien toiminta

LIIKKUVA MIKKELI 2030 -OHJELMAN PÄÄMÄÄRÄT JA PAINOPISTEET

Kaupunginhallitus käynnisti 2.9.2019 Liikkuva Mikkeli 2030 -ohjelman, jossa oli tarkoitus selvittää, minkälainen liikuntakaupunki Mikkeli haluaa olla vuonna 2030. Ohjelman tekoa varten järjestettiin syksyllä 2019 sekä talvella 2019-2020 työpajoja sekä keväällä 2020 kuntalaiskysely ja seura- ja yhdistyskysely. Korona iski voimalla kevättalvella 2020, joten kaikkia suunniteltuja työpajoja ei pystytty järjestämään ja kyselyt jouduttiin toteuttamaan vain sähköisesti. Tästä huolimatta kuntalaiskyselyyn vastasi 768 kuntalaista, seura- ja yhdistyskyselyyn 40 yhdistystä ja erilaisissa ja eri ikäisille suunnatuissa työpajoissa oli mukana lähes 100 osallistujaa.

Kuntalaiskyselyssä pyydettiin kuntalaisia kertomaan, minkälaisena liikuntakaupunkina he näkisivät Mikkelin vuonna 2030. Lähes 70 % vastaajista ilmoitti, että he haluaisivat Mikkelin olevan ennen kaikkea liikkuvien lasten ja nuorten Mikkeli. Samaa mieltä olivat myös työpajoihin osallistuneet. Noin 60 % kuntalaiskyselyyn vastanneista katsoi Mikkelin vahvuudeksi luonnon ja luontoliikunnan ja noin 50 % toivoisi, että Mikkelissä panostettaisiin terveysliikuntaan, mikä tarkoittaisi liikkumisen mahdollisuuksien säilyttämistä ja edistämistä kaiken ikäisille terveyttä ja hyvinvointia edistäen.

Liikkuvien lasten ja nuorten Mikkeli 68 %

Luonto-liikunnan tyyssija 59 %

Terveys-liikunnan edelläkävijä 52 %

Kilpailuiden ja tapahtumien Mikkeli 36 %

Liikkuva Mikkeli 2030 -ohjelman kärjet muodostuvat kyselyissä esiin nousseista neljästä teemasta.

Ohjelman laadinnassa on kyselyiden lisäksi kuitenkin huomioitu laajasti myös liikunta-alan tutkimustuloksia, valtakunnallisia linjauksia sekä liikuntapalveluiden itse havaitsemia kehittämistarpeita. Alkuvuonna 2021 työhön osallistuivat lähes kaikki hallinnonalat sekä vanhus- ja vammaisneuvosto lukemalla ja kommentoimalla erityisesti omaan palvelualaansa liittyviä asioita. Keväällä 2021 myös poikkihallinnollisen kävelyn ja pyöräilyn edistämisryhmän jäsenet saivat työn luettavaksi ja kommentoitavaksi.

Ohjelman työstössä on huomioitu myös palvelusuunnitelma, jossa todettiin liikuntapaikkaverkostosta seuraavaa:

”Liikuntapaikkaverkostoa valmistellaan siten, että lähiöiden liikuntapaikat säilyvät, samoin jäljelle jäävien koulujen yhteydessä olevat liikuntapaikat, mutta vähällä käytöllä olevat liikuntapaikat harkitaan uudelleen.”
(Palvelusuunnitelma, kaupunginvaltuusto 18.3.2019)

Seuraavilla sivuilla kerrotaan tarkemmin niistä toimenpiteistä, joilla Liikkuva Mikkeli 2030 -ohjelma viedään käytäntöön.

LAPSET JA NUORET

Liikkuva Mikkeli 2030 -kyselyyn vastanneista valtaosa (68 %) toivoisi Mikkelin olevan liikkuvien lasten ja nuorten kaupunki. Vastaajien toiveissa nousi esille seuraavia asioita

- Harrastusmahdollisuudet ilman kilpailua
- Ilmaiset tai edulliset lähiliikuntapaikat
- Monipuolinen liikuntatoiminta niin koulussa kuin kouluaikojen välittömässä läheisyydessä
- Vuorojen helppo varaaminen ja saaminen
- Paremmat lukion liikuntatilat
- Uusien lajien ja lasten ja nuorten toiveiden huomioiminen
- Liikennepuisto, ulkokoripallokenttiä, isompi skeittiparkki ja nuorten kuntosalivuoroja.

Toimenpiteet

- **Oma juttu kaikille - Harrastamisen Mikkelin mallin toteutuminen kaikilla kouluilla: maksutonta ja monipuolista harrastustoimintaa lapsille ja nuorille heidän toiveidensa mukaisesti.**
- **Lähiliikuntapaikkojen säilyttäminen ja kehittäminen, erityisesti koulumuutosten jälkeen jäljelle jäävien koulujen piha-alueisiin panostaminen.**
- **Jalankulun ja pyöräilyn kulkutapaosuuden kasvattaminen koulu- ja harrastusmatkoilla.**
- Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuuden seurantatieto raportoidaan luottamushenkilöhallinnolle päätöksenteon pohjaksi.
- Toimintarajoitteisten lasten huomioiminen liikuntaharrastuksissa ja harrastusten tarjonnassa.
- Avustusten kohdentaminen erityisesti lasten ja nuorten toimintaan.
- Lasten ja nuorten harrastamisen hinnan pysyminen kohtuullisena.
- Liikkuva varhaiskasvatus, Liikkuva koulu ja Liikkuva opiskelu -toimintojen jatkuminen. Liikkumisen mahdollistaminen koulupäivän aikana mm. toiminnallisen oppimisen, välituntitoiminnan ja liikuntatuntien avulla. Kaikki koulut Liikkuvia kouluja ja kaikki päiväkodit Liikkuvia päiväkoteja.
- Urheiluakatemiatoiminta, sen jatkuminen ja tukeminen.
- Liikunnan ja liikkumisen edistämisen huomioiminen uusien koulujen rakentamisessa.
- Nuorisokulttuurin muutosten huomiointi.
- Turvallisen liikkumisen edistäminen. Liikennepuiston rakentamismahdollisuuksien selvittäminen Mikkeliin.
- Leikkipuistojen ylläpito ja kehittäminen houkutteleviksi lasten lähiliikuntapaikoiksi.
- Koululaiskilpailuiden ja -tapahtumien järjestäminen yhteistyössä seurojen kanssa.

Taustatietoa

Kaikille 7-17-vuotiaille suositellaan monipuolista, reipasta ja rasittavaa liikkumista vähintään 60 minuuttia päivässä yksilölle sopivalla tavalla, ikä huomioiden. Suosituksen mukainen määrä liikkumista voi kertyä useista liikkumisen hetkistä päivän aikana.
(7.4.2021 Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisema lasten ja nuorten liikkumissuositus)

Vajaa puolet 4-5 -luokkalaisista ja vajaa neljäsosa 8-9 -luokkalaisista liikkuu suositusten mukaan (Kouluterveyskysely 2019).

27.5.2021 julkaistun 16-20 -vuotiaisiin suunnatun LIITU -tutkimuksen mukaan liikkumisen vähentyminen jatkuu edelleen perusopetusiän jälkeen.

Lapsista ja nuorista (7–29-vuotiaat) noin 80 % harrastaa viikoittain omatoimisesti liikuntaa. Urheilu- tai liikuntaseurassa liikkuu viikoittain 39 % ja kaupallisissa liikuntapalveluissa 19 % lapsista ja nuorista.
(Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus 2018)

Joka viidennellä toimintarajoitteisella lapsella ja nuorella ei näytä olevan mitään harrastusta, kun muista ikätovereista 8 % on vailla harrastusta. (Kyselytutkimus toimintarajoitteisten lasten ja nuorten liikunnan harrastamisesta ja vapaa-ajasta 2018.)

Kävelyn ja pyöräilyn osuus koulumatkalla on vähentynyt hieman vuodesta 2014. Vuonna 2020 koulumatkansa käveli tai pyöräili kolmasluokkalaisista 58 %, kuudesluokkalaisista 65 % ja yhdeksäsluokkalaisista 36 %. Kolmannelta luokalta yhdeksännelle luokalle siirryttäessä oppilaiden kävelyn ja pyöräilyn osuus lähes puoliintuu. (Kyselytutkimus Itä-Suomen lasten ja nuorten koulumatkaliikkumisesta 2020)

LIIKUNNAN OLOSUHTEET

Liikkuva Mikkeli 2030 -kyselyn mukaan liikuntapaikkoihin ja alueisiin liittyvä suurin kehittämistoive on ilmaiset ja helposti saavutettavat lähiliikuntapaikat ja niiden kunnostus ja lisääminen ympäri Mikkeliä. Tähän sisältyy myös kaikenlainen kävelyn ja pyöräilyn edistäminen (yli 50 % vastauksista).

”Lähiliikuntapaikat kaukaloineen ovat tärkeitä liikuntapaikkoja lapsille ja nuorille, etenkin niille, jotka eivät ole mukana seuratoiminnassa.”

Toimenpiteet

- Liikuntapalvelut mukana koulujen ja päiväkotien ja näiden piha-alueiden sekä kaavoituksen valmistelussa tuoden liikkumisen edistämisen näkökulman mukaan prosesseihin.
- Liikuntapaikkarakentamisen suunta-asiakirjan hyödyntäminen kaikessa liikuntapaikkarakentamisessa.
- Liikuntapaikat suunnitellaan ja tehdään houkuttteleviksi: Liikuntapaikkojen houkuttelevuuteen vaikuttaa eniten paikan varustelutaso ja sen soveltuvuus kyseiselle liikkujalle, lisäksi uudet tai peruskorjatut tilat houkuttelevat liikkumaan. Myös liikuntapaikan yleinen siisteys lisää liikuntapaikan houkuttelevuutta. (Liikuntapaikkarakentamisen suunta-asiakirja 2014.)
- Yhteistyö aluejohtokuntien kanssa.

Minkä uuden liikuntapaikan toivoisit Mikkeliin 5-10 vuoden aikana?

(2 vastausta/hlö, n=450, Liikkuva Mikkeli 2030 -kysely)

Ulkokuntosali	11,1 %
Kuntoportaat	8,0 %
Sisäkuntosali	6,0 %
Seikkailu-/kiipeilypuisto	5,3 %
Jalkapallohalli	5,1 %
Tanssiharjoituspaikka/tanssihalli/-lava	4,0 %
Sisäliikuntasali	3,8 %
Tekojää	3,6 %
Retkeilypolkuja/-reittejä	3,6 %
Uimahalli	3,3 %
Ulkokoripallokenttä	3,3 %

Mistä liikuntapaikoista voisit luopua?

(Liikkuva Mikkeli 2030 -kysely)

Erilaiset hallit (jäähalli, jalkapallohalli, uimahalli, Saimaa Stadiumi)	25 %
Huonokuntoiset ja/tai sisäilmaongelmaiset liikuntapaikat	12 %
Ei mistään	10 %
Ei osaa sanoa	9 %
Siniset ulkokuntoilulaitteet ja niiden vaihtaminen uusiin	6 %
Latu- ja kuntorataverkoston tiivistäminen	6 %
Jalkapallokenttä	5 %

Näin vastaajat kommentoivat liikuntapaikoista luopumista

”Niistä liikuntapaikoista voisi luopua, joissa korkeat kustannukset suhteessa käyttömääriin”.

”Jos joku liikuntapaikka on olemassa ja yksikin ihminen käyttää sitä, niin silloin sen tulee antaa olla. Liikunnan suhteen kaikki rajoittavat toimenpiteet ovat älyttömiä.”

”Liikuntaan panostaminen ja kaupunkilaisten aktivoiminen maksaa kyllä panostuksen takaisin pienentyvinä sote-kuluina.”

”Vähäisellä käytöllä olevista haja-asutusalueiden laduista ja kentistä (väki loppuu, ei ole enää käyttäjiä). Keskitetään liikuntapalvelut taajama-alueille ja koulujen ja varhaiskasvatuksen yhteyteen”

KÄVELY JA PYÖRÄILY

Yli 20 % Liikkuva Mikkeli 2030 -kuntalaiskyselyyn vastanneista toivoi panostuksia kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen mm. seuraavasti:

- Järvien ja jokien rantojen hyödyntäminen
- Pyörien vuokrausmahdollisuus
- Kevyenliikenteen väyliä
- Hyvä valaistus
- Pyörätelineitä
- Monikäyttöreittejä, rengasreittejä.

Kuva: Kixit Oy

Toimenpiteet

- Kantakaupungin yleiskaavassa on määritelty jalankulun ja pyöräilyn tavoiteverkko (pää- ja aluereitit). Kävelyn ja pyöräilyn pääreittien tavoiteverkko ohjaa maankäytön suunnittelun ohella mm. kävely- ja pyöräilyreittien kehittämistoimenpiteiden, hoidon ja ylläpidon priorisointia.
- Asemakaavoissa tarkennetaan ja täydennetään kävelyn ja pyöräilyn reittejä sekä osoitetaan keskustoissa ja palvelujen yhteydessä paikkoja pyörien pysäköintiin.
- Kävely- ja pyöräteiden sekä pyöräpysäköintipaikkojen suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito
- Kevyen liikenteen laskentapisteiden suunnittelu- ja rakentaminen.
- Kävelyn ja pyöräilyn poikkihallinnollinen työryhmä jatkaa monialaista työtä kävelyn ja pyöräilyn edistämiseksi.
- Pyöräilykuntien verkoston ja asiantuntija-avun hyödyntäminen kävelyn ja pyöräilyn edistämistyössä.
- Jalankulun ja pyöräilyn kulkutapaosuuden kasvattaminen koulu-, työ- ja harrastusmatkoilla
- Levähdyspaikkoja reittien varrelle.
- Kaupunkipyörätoimintaa Mikkeliin
- Riksapyörien hankkiminen ja toiminnan organisointi
- Pyöräilyreittien ja reittien varrella olevien kohteiden merkkaaminen ja laittaminen kartoille, yhteistyössä eri kaupungin hallintokuntien, Mikkelin matkailun ja yhdistysten ja yritysten kanssa.

Taustatietoa

Suomalaisten eniten käyttämät liikuntapaikat ovat kevyen liikenteen väylät, lähiulkoilureitit ja metsät. (Muutosta liikkeellä! 2013.)

Kevyen liikenteen väylien läheisyys vaikuttaa positiivisesti työmatkaliikunnan harrastamiseen taajamassa asuvilla miehillä sekä taajamassa ja taajaman ulkopuolella asuvilla naisilla. (Liikuntapaikkojen läheisyyden yhteys liikuntalajien harrastamiseen, THL 2014)

Mikkeli liittyi vuonna 2020 pyöräilykuntien verkostoon.

RETKEILY- JA VIRKISTYS-REITIT, LUONTOPOLUT, LUONTOLIIKUNTA JA ULKOILU

Liikkuva Mikkeli 2030 -kyselyyn vastanneiden toiveita:

- Yhtenäiset opasteet, reittien kunnossapito
- Uusien reittien suunnittelu ja toteutus: melonta-, retkiluistelu, pyöräily- ja kävelyreitit, ratsastusreitit, rengasreitit, monikäyttöreitit
- Levähdyspaikkojen (laavut, penkit) ylläpito ja lisääminen
- Parempaa viestintää luontokohteista, ulkoilureiteistä ja -alueista ja luontopoluista.
- Luontokohteiden hyödyntäminen ja esille tuominen.
- Tapahtumia luontoon.

Toimenpiteet

- Kaupungin mailla kulkevien reittien hallinnointi ja ylläpito keskitetään liikuntapalveluille. Sydänmaan ja Säynätin retkeilyreittien lisäksi liikuntapalvelut ylläpitävät jatkossa vuonna 2021 valmistuvia Linnaniemen ja Hallavuoren polkureittejä sekä kaupungin metsäpalveluiden hallinnoimaa Irja Hannosen luontopolkua Suomenniemellä. Selvitetään kunnostetun Häkkilän Retkipolun hallinnointi ja ylläpito.
- Liikuntapalvelut on jatkossa Mikkelin kaupungin organisaatiossa taho, joka kokoaa alueen reittitiedot yhteen, tekee yhteistyötä muiden alueella olevien reittien ylläpitäjien kanssa ja kehittää Mikkelin alueen reitistöä.
- Opasteita uusitaan, yhtenäistetään ja selkeytetään.
- Säynätin retkeilyreitin metsäautotiellä kulkeva osa siirretään kulkemaan polkuja pitkin. Kota-alueen uudistamista esteettömäksi jatketaan.

- Luonnonsuojelualueilla kulkevat luontopolut luonto-opastauluineen jäävät Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden hallinnoitaviksi.
- Levähdyspaikkoja reittien varrelle.
- Hyödynnetään vuonna 2018 tehtyä selvityshanketta, jossa on kartoitettu Mikkelin seudun retkeilyreittien tämänhetkinen kunto ja tehty arvio matkailullisesti tärkeimpien reittien kunnostustarpeesta ja kunnostamisen kustannuksista (Mikkelin seutuvaliokunta).
- Liikuntapalvelut ylläpitää ja päivittää Mikkelin laavut ja kodat -luetteloa, johon kootaan kaikki Mikkelissä sijaitsevat laavut ja kodat.
- Viestinnän tehostaminen/parantaminen. Lipas -tietokannan päivittäminen.
- Retkisatamien ja venelaitureiden (27 kpl) hallinnointi ja ylläpito siirtyy liikuntapalveluilta Asumisen ja toimintaympäristön palvelualueelle.

Taustatietoa

Retkeily on erityisesti vuoden 2020 aikana kasvattanut suosiotaan niin paikallisesti kuin valtakunnallisesti. Retkeily- ja virkistysreittejä käyttävät kaikki kuntalaiset, myös vähemmän retkeilyä harrastaneet, mikä asettaa lisävaatimuksia reittien selkeälle merkkaamiselle ja opasteille.

Suomalaisista 96 % ulkoilee ainakin joskus. Lähes kaksi kolmannesta alle vuorokauden kestävistä ulkoilukerroista suuntautuu kuntien maille, kolmannes yksityisten maille tai omalle loma-asunnolle. Kuusi prosenttia kohdistuu valtion maille. (Kokkonen 2019)

Luonnon merkitys tavoitteellisen liikunnan ympäristönä on korostunut 2000-luvulla. Geokätköily, kalliokiipeily, lumikenkäily, maastopyöräily, polkujuoksu, retkiluistelu ja sukellus ovat esimerkkejä luontoliikunnan laajasta kirjosta. Perinteisemmistä liikuntamuodoista melonta, soutu, suunnistus ja uinti luonnonvesissä ovat kiinteästi yhteydessä luontoon. Luontoliikuntana voi pitää myös moottorikelkkailua ja -veneilyä, vaikka konevoimainen liikkuminen ei monen mielestä kuulu luontoon. (Kokkonen 2019)

LÄHILIIKUNTAPAIKAT JA VAPAASSA KÄYTÖSSÄ OLEVAT LIIKUNTAPAIKAT

Lähiliikuntapaikat ovat liikuntapaikkoja asutusten läheisyydessä eli ne ovat helposti saavutettavissa. Ne soveltuvat laajoille käyttäjäryhmille ja ovat monipuolisia, innostavia ja viihtyisiä liikuntapaikkoja. Lisäksi lähipalvelut ovat yleisesti maksutta ja vapaasti kaikkien käytettävissä.

Lisäksi lähiluonto, uimarannat, kuntorata tai latuverkosto sekä kävely- ja pyöräilytiet toimivat usein liikunnan lähipalveluina.

Liikkuva Mikkeli 2030 -kyselyn toiveita:

- Ulkokuntosaleja (yli 10 % vastaajista) ja ulkokoripallokenttiä
- Koulujen pihojen kehittäminen
- Frisbeegolfratoja, kuntoportaita
- Jääkenttiä ja hiekkakenttiä ympäri Mikkeliä
- Olemassa olevien liikuntapaikkojen kunnossapito.
- Huonoon kuntoon päässeiden ja vähällä käytöllä olevien lähiliikuntapaikkojen purkaminen ja hoidon lopettaminen > verkoston tiivistäminen.

Yli 50 % kyselyn vastaajista toivoi helposti saavutettavia ja ilmaisia liikuntapaikkoja

45 % vastaajista katsoi, että sopiva etäisyys liikuntapaikkaan on alle 2 km, **44 %** katsoi sopivaksi etäisyydeksi 2-5 km.

Toimenpiteet

- Olemassa olevien lähiliikuntapaikkojen kunnostus ja huonossa kunnossa olevien purkaminen/poistaminen. Lähiliikuntapaikkojen kunnostus houkutteleviksi, niin että paikka itsessään innostaa liikkumaan.
- **Ulkokuntosalien kehittäminen ja uusiminen.** Esteettömyyden huomioiminen. Ulkokuntosaleja toivotaan erityisesti kuntoratojen varrelle ja Urheilupuistoon.
- Ulkokoripallon olosuhteiden parantaminen.
- **Koulujen ja päiväkotien pihojen kehittäminen edelleen liikkumiseen kannustaviksi ja niiden toimiminen samalla lähiliikuntapaikkoina.**
- Valaistut kuntoportaat valmistuvat Kalevankankaalle kesällä 2021.
- Seurataan lähiliikuntapikkojen käyttäjämääriä mm. väestökehityksen ja koulumuutosten mukaan ja luovutaan vähän käytetyistä ja/tai huonokuntoisista lähiliikuntapaikoista. Hyödynnetään ylläpidossa yhteistyömahdollisuuksia urheiluseurojen, kyläyhdistysten, työllisyyspalveluiden ja nuorten työpajojen kanssa.
- Reaaliaikaisen kunnossapitotietojärjestelmän päivitys jääkenttien ja jääkiekkokenttien osalta.
- Poikkihallinnollisen lähiliikuntatyöryhmän perustaminen ja lähiliikuntaohjelman laatiminen.
- Liitteessä vaihtoehtoja lähiliikuntapaikkojen ylläpitämisen mahdollisuuksista ja kustannusvaikutuksista.

Taustatietoa

Lähiliikuntapaikkojen ylläpitämisellä ja kehittämisellä edistetään kuntalaisten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Pääosa aikuisväestöstä (15-74-v.) harrastaa liikuntaa omatoimisesti yksin (66,0 %) tai omatoimisesti ryhmässä (34,0 %). Yksityisissä palveluissa liikkuu aikuisväestöstä 15 % ja liikunta- ja urheiluseurassa 13 %. (Aikuisväestön liikunnan harrastaminen, vapaaehtoistyö ja osallistuminen 2018, Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus.)

Palvelusuunnitelma, kaupunginvaltuusto 18.3.2019: Liikuntapaikkaverkostoa valmistellaan siten, että lähiöiden liikuntapaikat säilyvät, samoin jäljelle jäävien koulujen yhteydessä olevat liikuntapaikat, mutta vähällä käytöllä olevat liikuntapaikat harkitaan uudelleen.

KUNTORATA- JA LATUVERKOSTO

Liikkuva Mikkeli 2030 -kyselyyn vastanneiden toiveita:

- Reittien parempi opastus
- Latuverkoston tiivistäminen
- Levähdyspenkkejä ja roskakoreja
- Monikäyttöreittejä, keinolumilatu
- Profiililtaan tasaisempia/helpompia latuja

Toimenpiteet

- Kuntorata- ja latuverkoston opasteiden parantaminen ja yhtenäistäminen.
- Latuverkoston ylläpito 2021 tehdyn hoitotaso-luokittelun/hoitosuunnitelman mukaisesti, kts. liite.
- Kävijämääräseuranta. Hankitaan kävijälaskureita, joiden mukaan seurataan reittien kävijämääriä. Panostus etenkin paljon käytössä oleviin reitteihin, harkitaan vähäisen kävijämäärän reittien ylläpidon lopettamista.
- Latuverkoston tiivistäminen suhteessa olemassa oleviin resursseihin. Samalla kuitenkin kuntorata- ja latuverkoston säilyttäminen ja kehittäminen huomioiden niiden merkitys lähiliikuntapaikkoina ja käyttäjämäärät. Yhteistyö ylläpidossa seurojen, yhdistysten ym. toimijoiden kanssa.
- Profiililtaan myös tasaisia latuja
- Talvikävely- ja pyöräilyreittejä kehitetään ylläpitoresurssit huomioiden.
- Reaaliaikaisen latujen kunnossapitotietojärjestelmän päivitys.
- Ensilumenladun/tekolumiladun siirron selvitys Kalevankankaalle > profiililtaan helpompi latu.

Reitti	Hoitol.	Vaativuus	Valot
Kalevankangas-Karkialampi-Kyrönpelto	I	Helppo/vaativa	On
Urheilupuiston latu	I	Helppo	On
Urpolan ladut 2,5km, 5km ja 10km	I	Keskiv./vaativa	On
Rantakylä 5,5km	I	Keskiv.	On
Rantakylän 5km -Latupirtti	III	Keskiv.	Ei
Golfkentän latu	I	Helppo	Ei
Orijärven pisto Rantakylästä	III	Keskiv.	Ei
Peitsarin latu	II	Helppo/vaativa	On
Tuppuralan latu	II	Helppo/keskiv.	On
Sairilan latu	II	Helppo	On
Savisillan yhdyslatu (Kalevankangas-Rokkala)	III	Helppo	Ei
Otavan opiston latu	II	Helppo	On
Otava Liukkolan latu	II	Keskiv./vaativa	3km on
Otava Latupirtin latu	III	Helppo/vaativa	Ei
Otava Akkalan latu	III	Helppo	Ei
Hiirolan latu	II	Keskiv.	On
Haukivuori Rantokankaan latu	I	Keskiv.	On
Haukivuori Asemankylän latu	I	Helppo	On
Ristiina urheilukentän latu	I	Helppo	On
Ristiina Linnaniemen latu	I	Keskiv.	On
Ristiina Pelloksen latu	II	Keskiv.	On
Anttola urheilukentän latu	I	Helppo	On
Anttola Hallavuoren latu	I	Vaativa	On
Salosaaren jäälatu	II	Helppo	Ei
Pitkäjärvi-Orijärvi-Nielus-Kaituenlampi-Laajalampi jäälatu	III	Helppo	Ei

Latujen hoitoluokat, vaativuustaso ja valaistus

I-hoitoluokan ladut ajetaan lumisateen jälkeen saman päivän aikana.
II-hoitoluokan ladut ajetaan I-luokan latujen jälkeen seuraavana päivänä.
III-hoitoluokan ladut ajetaan 2 vrk:tta I-luokan latujen jälkeen.

Perättäiset lumisadepäivät siirtävät II- ja III-luokan latujen ajoa myöhemmäksi. Hoitoluokan toteuttamiseen vaikuttaa lumisateet ja ladun pinnan kovuus.

Kuva: Kixit Oy

UIMAHALLIT JA UIMARANNAT

Liikkuva Mikkeli 2030 -kyselyyn vastanneiden toiveita:

- Uimarantojen kunnostus ja kehittäminen,
- Uimahallien pidemmät aukioloajat
- Rantakeitaan laajennus – enemmän uintitilaa, kuten 50 m allas.

Toimenpiteet

- Uimarantojen kunnostus ja ylläpito, uimarannat olennainen osa Mikkelin kesää rantauimakouluineen.
- Palvelusuunnitelman 2019 mukaisesti saatetaan loppuun seuraavat muutokset vuoden 2021 aikana:
  Laajampi: Puretaan Laajalammen eteläpään rannan huonokuntoiset pukukopit ja laituri ja ylläpito lopetetaan. Laajalammen ns. välirannan ylläpito uimarantana lopetetaan liikuntapalvelujen osalta. Infra- ja viheraluepalvelut hoitavat nurmialuetta. Ylläpito keskittyy Laajalammen pohjoispään viralliseen uimarantaan.
  Rauhaniemen pienen uimarannan ylläpito lopetetaan, Ritvalan uimaranta noin 1 km päässä. Infra- ja viherpalvelut hoitavat nurmialueen.
  Kalevanlammen uimarannan laituri poistetaan (siirretään mahdollisesti muualle käyttöön).
- Uimahallien aukioloa pidennetään kesäkaudella.
- Perusopetuksen oppilaiden uimaopetuksen säilyttäminen sekä seniori-ikäisten uinnin ja vesivoimistelun mahdollistaminen myös tulevaisuudessa.
- Rantakeitaan uimahallin peruskorjauksen/laajennuksen tarve lähivuosina. Ikäihmisten määrän kasvun myötä vesiliikunnan tärkeys korostuu.
- Kaikkien kaupungin ylläpitämien uimarantojen hoidon keskittäminen asumisen ja toimintaympäristön palvelualueen alle selvitetään kesän 2021 aikana.

Taustatietoa

Mikkelissä on kaksi uimahallia ja 27 uimarantaa, joista keskusta-alueen uimarantojen hoito kuuluu liikuntapalveluille ja keskusta-alueen ulkopuolisten rantojen hoito asumisen ja toimintaympäristön palvelualueelle.

Liikuntapalveluiden ylläpitämät uimarannat

- Pitkäjärven uimaranta
- Pitkäjärven läntinen uimapaikka/lasten uimaranta
- Urpolan uimaranta
- Ritvalan uimaranta (Tuppurala)
- Pankalan uimaranta
- Laajalammen uimaranta
- Nieluslampi uimaranta
- Launialan uimaranta
- Suojalammen uimaranta
- Kaihun uimaranta

Mikkelin sijaitseminen Järvi-Suomessa mahdollistaa sen, että kaupungissa on lukuisa määrä uimarantoja mutta samalla uimataidon merkitys kasvaa. Mikkelissä kaikki perusopetuksen oppilaat osallistuvat uimaopetukseen vuosittain ja tätä tapaa on tärkeä ylläpitää myös tulevaisuudessa.

KALEVANKANGAS

Liikkuva Mikkeli 2030 -kyselyssä esille tulleista vastaajien kehittämistoiveista **noin 20 %** liittyi Kalevankankaan alueeseen. Alla esimerkkejä toiveista:

- Ensilumenlatu, rullahiihtorata
- Koiraharrastusmahdollisuuksien tukeminen
- Jalkapallohalli, kiipeilypuisto, padelkenttä
- Ratsastusreittejä
- Reittiopasteiden lisääminen
- Välineiden vuokraus
- Kuntoportaat

Toimenpiteet

- Kalevankankaan laduilla on Mikkelissä suurin käyttöaste. Latujen kunnossapitosuunnitelmassa Kalevankankaan ladut laitetaan hoitoluokkaan 1 eli ensisijaisesti kunnossa pidettävät ladut, myös viikonloppuisin.
- Ensilumenladun ja rullahiihtoradan sijoittamisen selvittäminen Kalevankankaalle vuoden 2021 aikana.
- Jalkapallohalli ja kuntoportaat valmistuvat 2021.
- Ulkokuntosali uusitaan.
- Reittien edelleen kehittäminen.
- Kalevankankaan alueen toimijoiden yhteistyön kehittäminen sekä alueella toimivien organisaatioiden (Mikkelin kaupunki, Mikkelin Ravirata, Saimaa Stadium, Naistinki) toimintojen yhdistämisen selvittäminen 2021-2022.

Taustatietoa

Kalevankangas on yksi Mikkelin kaupungin kolmesta kehittämisalustasta. Painopiste on yritysympäristön, tki-toiminnan, alueen palveluiden/myynnin/markkinoinnin ja alueen toimijoiden yhteistyön kehittämisessä.

Kalevankangas nyt ja tulevaisuudessa - Paikkatietoperustainen katsaus ja käyttäjäkysely 2020:

Käyttäjät

- Parasta alueessa on luonto ja siellä kulkevat reitit, joilla voi niin rauhoittua ja nauttia luonnosta kuin harrastaa kuntoilua ympäri vuoden.
- Toinen vahva vetovoimatekijä alueella ovat monipuoliset ja korkeatasoiset rakennetut liikuntapaikat.
- Käyttäjät toivovat alueelle monenlaisia uusia palveluja, joista kärkeen nousevat luontoon liittyvät aktiviteettipalvelut ja reittirakenteet, musiikki- ja urheilutapahtumat, kahvila- ja ravintolapalvelut sekä erilaiset perheille suunnatut palvelut.

Kohderyhmiä palveluille

- vanhemmat, jotka kuljettavat lapsiaan alueelle harrastuksiin
- luonnossa liikkujat
- tapahtumakävijät

Paikkatietoaineistoihin perustuva analyysi osoittaa Kalevankankaan vahvuudeksi:

- Sijainnin kaupungin kyljessä tiheän asutuksen ja palvelujen äärellä.
- Seudullisessa tarkastelussa kilpailevia liikunnan ja vapaa-ajan palvelujen keskittymiä ei ole lähialueilla, mikä takaa Kalevankankaalle etulyöntiaseman.
- Alueen kasvun näkökulmasta merkittävä potentiaali löytyy 100 kilometrin säteellä asuvista, joita lähes 500 000.

Kalevankankaan alueen ”Kalevankangas 2030” kehittämishanke käynnistyi vuonna 2020. Kehittämisen tavoitteet:

- **Hyvinvointia ja oppimista tuottava kaupunkilaisten keidas:** Kaikille kuntalaisille avoin ja osallistava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ympäristö, joka tarjoaa puitteet ja monialaisen tuen hyvinvoinnin omaehtoiseen edistämiseen. Kaikkien kouluasteiden ja kansalaisten yhteinen liikunnan, terveyden ja hyvinvoinnin oppimisympäristö.
- **Hyvinvointi- ja elämystoiminnan liiketoiminnallinen keskittymä, yritysalusta.** Aluetta markkinoidaan ja myydään yhtenä kokonaisuutena. Yhteistyön ja myynnin systematisointi, erikokoisten tapahtumien tuominen ja järjestäminen Kalevankankaalla ja Mikkelissä. Yritysympäristön kehittämiseen liittyvä julkaisu 2021.
- **Tutkimuksellisen kehittämisen ja innovoinnin alusta (TKI).** Alueella edistetään ihmisten terveyttä ja hyvinvointia tietoon perustuen, ja kehitetään sen ympärille uutta liiketoimintaa ja palveluja (XAMK Active Life LAb ja sidosryhmät)

TIEDOTUS, VIESTINTÄ JA MARKKINOINTI

Liikkuva Mikkeli 2030 -kyselyyn vastanneiden toiveita:

- Liikuntatoimintojen ja -olosuhteiden parempi markkinointi, myös Mikkelin ulkopuolelle.
- Liikuntapaikoista selkeää viestintää: missä, minkälaisia, milloin saa käyttää vapaasti ja mitä maksaa?
- Matkailun tuotepaketit, tietojen kokoaminen yhteen

Eniten liikuntatietoa haettiin netistä (73 %), somekanavista (62 %) ja lehdistä (47 %).

Lisäksi tiedotteita toivottiin tuotavan sellaisiin paikkoihin ja tilaisuuksiin, joissa ikäihmiset liikkuvat.

Toimenpiteet

- Olemassa olevista liikuntapaikoista viestimisen kehittäminen ja parantaminen
- Verkkosivujen (www.mikkeli.fi/liikunta) kehittäminen ja somekanavien (Liikkuva Mikkeli -tili Facebookissa, Instagramissa ja Twitterissä) aktiivisempi käyttäminen. isompi joukko päivittämään nettisivuja ja somekanavia, vastuualueiden määrittäminen. Tavoitteena kasvattaa seuraajamääriä kaikissa somekanavissa
- Selkeä ilmoittaminen milloin ja mitä liikuntapaikkoja saa vapaasti käyttää.
- Tehokkaampi paikallislehtien ja yhteistyötahojen hyödyntäminen
- Lipas -tietokannan päivittäminen (valtakunnallinen ja julkinen liikunnan paikkatietojärjestelmä).
- Seurojen ja yhdistysten työ kuntalaisten liikuttamiseksi tuodaan esille
- Kampanjat

Taustatietoa

Kuntaliiton vuonna 2020 tehdyn Kuntalaistutkimuksen mukaan kunnan toimintaa ja päätöksentekoa seurataan erilaisten kanavien välityksellä seuraavasti (Niiden vastaajien osuus, jotka seuraavat usein tai silloin tällöin (%, n-2020=391-418).

1. Sanomalehdet 88%: paikallislehti, ilmaisjakelulehti tms. 85 %, maakunnallinen sanomalehti 74 %
2. Radio tai TV 78 %
3. Kunnan oma tiedotuslehti tai muut kotiin jaettavat tiedotteet 56 %
4. Sosiaalinen media (yleensä) 31 %: muut some-kanavat 28 %, kunnan omat some-kanavat 19 %
5. Yhdistysten tms. tiedotuslehti 30 %
6. Kunnan www-sivut 22%
7. Yhdistysten tms. www-sivut 14%

TAPAHTUMAT

Liikkuva Mikkeli 2030 -kyselyyn vastanneiden toiveita:

- Lisää monipuolisia tapahtumia, niin kilpailuita kuin ei-kilpailullisiakin
- Luonnon hyödyntäminen myös tapahtumissa.

Toimenpiteet

- Tapahtumakassa tapahtumien ja kilpailuiden järjestämiseksi ja saamiseksi Mikkeliin.
- ”Mikkelin kokoisten valtakunnallisten” tapahtumien ja kilpailuiden aktiivinen ja pitkäjänteinen hakeminen Mikkeliin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.
- Liikuntapaikkojen hyvä kunnossapito, jotta kilpailuiden järjestäminen mahdollista.
- Kts. kohta Kalevankangas
- Liikkuva Mikkeli some-kanavien vieläkin aktiivisempi käyttö, mahdollistetaan tiedon jakaminen kaikenlaisista liikunnallisista tapahtumista.

Kuva: Oskari Mäkisarka

SOVELLETTU LIIKUNTA, ESTEETTÖMYYS JA SAAVUTETTAVUUS

Liikkuva Mikkeli 2030 -kyselyyn vastanneiden toiveita:

- Monipuolista soveltavan liikunnan tarjontaa yhteistyössä seurojen ja yhdistysten kanssa.

Esteettömyyden ja saavutettavuuden yleinen huomioiminen oli vastauksissa voimakkaasti esille noussut toive ja tarve.

Kuva: Mikkelin kaupunki

Toimenpiteet

- Sekä liikkumis- että aistiesteettömyyden parantaminen ja huomioiminen kaikessa toiminnassa; liikuntapaikkarakentamisessa, kaavoituksessa, suunnittelussa, ja kunnossapidossa.
- Liikuntapalveluiden ohjattu toiminta keskittyy ennen kaikkea sovelletun liikunnan tarjoamiseen ja kehittämiseen
- Tehdään yhteistyötä Essoten, ESLin, yhdistysten, urheiluseurojen, vammaisneuvoston, vanhusneuvoston ym. toimijoiden kanssa.
- Sovellettu liikunta huomioidaan tapahtumissa.
- Liikkumis- ja toimintaesteisten liikunta-aktiivisuuden seuranta.
- Esteettömyyttä edistetään toteuttamalla esteettömyyssuunnitelmassa esitettyjä toimenpiteitä.
- Liikuntapaikkarakentamisen suunta-asiakirjan mukainen liikuntapaikkarakentaminen.
- Saavutettavuus huomioidaan viestinnässä mm. nettisivut saavutettaviksi.

Taustatietoa

Suomessa liikkumis- ja toimimisesteisiä henkilöitä on noin puoli miljoonaa. Vaikka esteettömyysnäkökulma korostuukin liikkumis- ja toimintaesteisten osalta, esteettömät liikuntapaikat palvelevat laaja-alaisesti kaikkia liikuntapaikan käyttäjiä.

(Liikuntapaikkarakentamisen suunta-asiakirja 2014)

Yhdenvertaisuuslaissa (1325/2014) säädetään positiivisesta erityiskohtelusta: Joitain ihmisryhmiä voidaan tukea erityistoimin, kun tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen tai syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen tai poistaminen.

Nykytila

- Liikuntapalvelut tarjoaa useita soveltavan liikunnan ohjattuja ryhmiä.
- Lasten ja nuorten harrastamisen edistämiseen pyrkivä Valtti-toiminta käynnistyi 2018.
- Vuosittaisten Paralympialaisten järjestäminen yhteistyössä järjestöjen ja yritysten kanssa.
- Esteettömyys on huomioitu liikuntapaikkarakentamisessa mm. rakentamalla Säynätin kota ja Pitkäjärven laituri esteettömiksi.

SENIORILIIKUNTA

Liikkuva Mikkeli 2030 -kyselyyn vastanneiden toiveita:

- Maksuttomia ja säännöllisiä ohjattuja liikuntatuokioita kuten helppoja puistojumppia
- Helppokulkuisia reittejä ja levähdyspaikkoja reittien varsille
- Helpompi ensilumenlatu
- Esteettömiä ulkokuntosaleja/-liikuntalaitteita
- Nastakenkiä/-liukuesteitä
- Katujen kunnossapito
- Tanssipaikka

Vanhusneuvoston aloite 2021: Toive kunnan tarjoamista edullisista toimintatiloista eri liikkumisharrastamiseen.

Toimenpiteet

- Tarjotaan edelleen sekä kehitetään ja lisätään sekä maksullisia että maksuttomia ohjattuja vuoroja ja toimintaa.
- Kehitetään edelleen yhteistyötä eri toimialojen, yritysten, yhdistysten, vanhusneuvoston, oppilaitosten ja vapaaehtoistoimijoiden kanssa seniorilii-kunnan palvelutarjonnan lisäämiseksi
- Vertaisohjaajien ja ulkoiluystävien kouluttaminen ja vertaisryhmien perustaminen Ikäinstituutin mallia soveltaen yhteistyössä Essoten ja yhdistysten kanssa.
- Ikäihmisten elintapaohjauksen ja tehokunto-saliharjoittelujaksojen tarjonnan jatkuminen ja kehittäminen
- Seniori-ikäisten liikunta-aktiivisuuskyselyt
- Liikuntapaikat ja liikuntatoiminta lähelle ikäihmisiä.
- Kartoitetaan edelleen mahdollisia tanssipaikkoja päivätansseille.
- **Seniorikortista** ja sen mahdollisuuksista tiedottamisen tehostaminen. Seniorikortin palvelutarjonnan laajentaminen.

Ikäihmisten liikuntamotiiveja

- Ylläpitää/ parantaa kuntoa, toimintakykyä ja terveyttä
- Saada ammattilaisilta neuvoja ja ohjeita, miten liikkua oikein
- Saada toisilta ihmisiltä arvostusta
- Saada liikkua ryhmässä
- Oman liikuntaharrastuksen jatkaminen
- Halu selviytyä itsenäisesti arjesta
- Itsetunnon kasvaminen
- Lisää voimavaroja, elämänhalun lisääntyminen
- Mahdollisuus ulkoilla luonnossa
- Virkistyä, saada hyvä mieli

Taustatietoa

Tämän vuosikymmenen aikana eläkkeelle tulee siirtymään sukupolvi, joka on omaksunut kuntoilun harrastuksekseen, joten kysyntä seniorilii-kuntaa kohtaan tullee vain lisääntymään. (Kokkonen 2015.)

Tilastokeskuksen 2015 väestöennuste: Vuonna 2017 yli 75-vuotiaita oli Suomessa noin 500 000, vuonna 2030 heitä on jo noin 800 000.

On arvioitu, että 2/3 liikkumiskyvyn ongelmista johtuu harjoituksen puutteesta ja vain 1/3 vanhenemisesta. Ikäihmiset, jotka toiminta -ja liikkumiskyvyn ongelmista huolimatta harrastavat liikuntaa, tarvitsevat vähemmän ulkopuolista apua.

Kiinnostavat harrastukset ja liikunta ovat kolmanneksi tärkeimmät onnellisuuteen vaikuttavat tekijät 55-84-vuotiailla (hyvän terveyden ja hyvien ihmissuhteiden jälkeen). Moni iäkäs henkilö harrastaa tai haluaa aloittaa vapaa-ajan liikunnan. (77 %:lla on aikeita harrastaa liikuntaa loppuelämänsä aikana). (Ikäinstituutti)

Nykytila Mikkelissä

- Liikuntapalveluiden ohjaustoiminta on keskittynyt soveltavan liikunnan ja seniorilii-kunnan tarjontaan.
- Seniorilii-kuntaa on kehitetty Voimaa Vanhuuteen ohjelman myötä: on käynnistetty vertaisohjaajatoiminta ja kaikille avoimet ja ilmaiset seniorilii-kuntavuorot.
- Vuonna 2020 on pilotoitu Ikäihmisten ryhmämuotoisen elintapaohjauksen ja tehokuntosaliharjoittelun yhdistävä -konsepti.
- Seniorikortti kaikille yli 65 -vuotiaille 50 €/vuosi, jolla pääsee uimahalliin uimaan uimahallin aukioloaikoina sekä kaupungin kuntosaleille.

TASA-ARVON JA YHDENVERTAISUUDEN EDISTÄMINEN SEKÄ OSALLISUUS

Toimenpiteet

- Huomioidaan kaikessa liikkumisen edistämisen toiminnassa yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja suvaitsevaisuus.
- Huomioidaan ennakkovaikutusten arvioinnissa yhdenvertaisuus ja tasa-arvo.
- Kysytään kyselyissä sukupuoli, jotta pystytään toteuttamaan sukupuolittaista seurantaa.
- Kuntalaisten osallistaminen liikuntapalveluiden kehittämisessä: seurafoorumi, kumppanuuspöytä, kuntalaiskyselyt, vanhusneuvosto, vammaisneuvosto, nuorisovaltuusto, lasten parlamentti.
- Yhteistyö aluejohtokuntien kanssa, liikuntahankkeiden suunnittelu ja kehittäminen yhteistyössä.
- Oppilaiden osallistaminen esim. Harrastamisen Mikkelin mallin eli Oma juttu kaikille -harrastusten järjestämisessä, koulun pihojen suunnittelussa.
- Selvitetään harrastamisen kustannuksia eri lajeissa Mikkelissä.

TILOJEN VARAUS JA VÄLINEVUOKRAUS

Liikkuva Mikkeli 2030 -kyselyyn vastanneiden toiveita:

- Yleisövuoroja
- Mahdollisuus varata yksittäisiä vuoroja helposti ja nopeasti.
- Kaupunkipyörät, monipuolista välinevuokrausta
- Selkeää tiedottamista ja tiedon yhteen kokoamista välivuokrausmahdollisuuksista.

Toimenpiteet

- Uusien tilojen valmistuessa tai kunnostuksen yhteydessä lukitusjärjestelmien uusiminen ja kehittäminen tehokkaampaan ja asiakasystävällisempään suuntaan.
- Tilavarausten kehittäminen, yksittäisten vuorojen helpompi ja nopeampi varaaminen.
- Liikuntatilojen kuten koulujen liikuntasalien käyttöaste mahdollisimman korkeaksi.
- Koulutilojen käytön mahdollisuuss majoittumiseen kilpailujen, leirien ja tapahtumien yhteydessä
- Yleisövuoroja erityisesti jäähalleille ja ulkotekojäille.
- Edistetään kaupunkipyörätoiminnan tulemista Mikkeliin.
- Liikuntavälineiden vuokrausmahdollisuuksien tiedottaminen selkeäksi, tiedon kokoaminen.
- Välinevuokrauksen jatkaminen ja kehittäminen kirjastojen kanssa.

Kuva: Mikkelin kaupunki

SEURATOIMINTA JA OHJAUSTOIMINTA

Liikkuva Mikkeli 2030 -kyselyyn vastanneiden toiveita:

- Seuroilta toivotaan enemmän muutakin kuin kilpailullista harrastusten tarjontaa.
- Lisää kaupungin ja seurojen välistä yhteistyötä mm. liikuntapaikkojen kunnossapidossa, rakentamisessa.
- Seurojen tasapuolinen tukeminen.
- Ohjattua liikuntaa puistoihin ja luontoon ympäri Mikkeliä, lähelle kuntalaisia
- Ohjattuja luontoretkiä
- Kaikille avoimen ja ilmaisen senioriliikunnan jatkaminen

58 % Liikkuva Mikkeli -seurakyselyyn vastanneista seuroista olisi valmiita järjestämään ohjaustoimintaa senioreille.

78 % Liikkuva Mikkeli -seurakyselyyn vastanneista seuroista olisi valmiita järjestämään ohjaustoimintaa nuorille ja aikuisille, joilla ei ole tavoitteen harrastaa kilpaurheilua.

75 % Liikkuva Mikkeli -kuntalaiskyselyyn vastanneista osallistuisi ohjattuun liikuntatoimintaan.

Toimenpiteet

- Avustuksien säilyttäminen ja kehittäminen.
- Liikuntapaikkamaksujen pitäminen kohtuullisina etenkin lapsille ja nuorille.
- Seurafoorumin käynnistäminen vuonna 2021 yhteistyössä Etelä-Savon Liikunnan kanssa
- Liikuntapaikkarakentamisen suunnitelmat viedään tiedoksi ja lausuttavaksi seurafoorumiin. Kuullaan ja keskustellaan seurafoorumissa uusien liikuntapaikkojen rakentamisen tarpeista.
- Yhteistyö ja sen edelleen kehittäminen seurojen kanssa niin tapahtumien järjestämisessä ja kilpa- ja harrastetoiminnassa kuin liikuntapaikkojen ylläpidossa ja rakentamisessa. Yhteistyö seurojen ja koulujen/päiväkotien välillä tärkeää.
- Yläkouluikäisten harrastustoiminnan jatkumisen mahdollistaminen ilman kilpailullisia tavoitteita.
- Seurojen kannalta tärkeiden kaupungin hallinnoimien liikuntapaikkojen säilyttäminen, kunnostaminen ja kehittäminen.
- Ohjaustoiminnan vaikuttavuuden arvioinnin kehittäminen ja edistäminen. Hyviö vaikuttavuusalustan käyttöönotto laajemmin ohjaustoiminnassa.
- Digitaalisuuden hyödyntäminen etäohjauksessa.

Taustatietoa

Liikuntapalveluiden avustusmuodot seuroille: ohjaaja-avustus, liikuntapaikka-avustus, muu kohdeavustus, palkitsemiset, tilasubventio

”Muutokset väestön ikärakenteessa ovat alkaneet näkyä myös seuratoiminnan tarjonnassa. Ikääntyvien liikunta on kuromassa nuorisotoiminnan etumatkaa kiinni hyvää vauhtia”
(Suomalaiset liikunta -ja urheiluseurat muutoksessa 1986–2016: Opetus-ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:25)

UEFA SROI -mallinnuksen julkistus 12.5.2021:
Mikkelin Palloilijoiden vuosittain tuottama kokonaisarvo on 3,96 M€

Arvo jakautuu seuraavasti:
Sosiaaliset hyödyt 617 534 €
terveydelliset hyödyt 1,01 M€
taloudelliset hyödyt 2,33 M€.

Hyödyt on laskettu yhden seuran kohdalla.

Mikkelissä erilaisia urheiluseuroja on noin 100 joten seuratoiminnan merkitys on valtava niin sosiaalisten, terveydellisten kuin taloudellistenkin hyötyjen näkökulmasta.

Kuva: Kixit Oy

ELINTAPAOHJAUS JA LIIKUNNAN PALVELUKETJU

Liikkuva Mikkeli 2030 -kyselyyn vastanneet toivoivat matalan kynnyksen elintapaohjausta sekä liikunta-neuvontaa

Taustatietoa

Liikunnan palveluketju on prosessi, jonka tavoitteena on terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien ihmisten saaminen liikunnan harrastajiksi. Palveluketjun toimivuus edellyttää terveydenhuollon ja liikunnan ammattilaisten tiivistä yhteistyötä sekä paikallisten yhdistysten ja muiden harrastetoimintaa järjestävien tahojen toiminnan kehittämistä ja linkittämistä osaksi kunnallista palveluketjua.

Kyselytutkimuksen mukaan suomalaisista aikuisista noin 10 prosenttia liikkuu terveysliikuntasuosituksien mukaisesti. Jos tarkastellaan vain terveysliikuntasuosituksen kestävyysliikunnan osuutta, niin noin joka neljäs 20-89-vuotias harrastaa terveytensä kannalta riittävästi kestävyysliikuntaa viikossa (Hukkanen ym., 2018; Vasankari & Kolu toim., 2018, 19).

Nykytilanne

Elintapaohjausta on kehitetty Mikkelissä Essoten ja Etelä-Savon Liikunnan toimesta. Mikkelin kaupungin liikunnan palvelutarjotin on elintapaohjauksessa olevien käytössä.

Ikäihmisten elintapaohjaus pilotoitu 2020 kaupungin liikuntapalveluiden ja Essoten yhteistyönä, pilotoinnissa apuna Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulun Hyviä -pro -hanke, jossa tavoitteena toiminnan vaikuttavuuden arviointi.

Toimenpiteet

- Kehitetään ja toteutetaan elintapaohjausta ja sen palvelutarjotinta edelleen yhteistyössä Essoten kanssa niin, että elintapaohjaus kattaa kaikki ikäryhmät.
- Liikunnan palveluketjun kehittäminen ja siitä viestiminen.

KESTÄVÄ KEHITYS

Toimenpiteet

- Liikuntapaikkarakentamisessa ja korjauksessa huomioidaan kestävä kehitys. Hyödynnetään kaikessa rakentamisessa liikuntapaikkarakentamisen suunta-asiakirjaa (uusi versio valmistumassa).
- Liikuntapaikkojen sijoittelussa on keskeistä huomioida kulkuyhteydet ja edistää kestävien kulkutapojen valintaa.
- Energiakulutuksen seuranta ja toimenpiteet kulutuksen pienentämiseksi.
- Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen
- Kestävän kehityksen mukaiset energiaratkaisut mm. valojen käytön säätelyn ja led-valojen kautta.
- Kierrätys ja lajittelu
- Kaluston ja kiinteistöjen asianmukainen ja ajantasainen huolto, käyttö ja säilytys. Kaluston säilytykseen liittyviä ensisijaisia uudistuskohteita niin energiankulutuksen kuin tehokkaamman työajan käytön kannalta: Jäänhoitokoneiden säilytysratkaisut ulkotekojäillä.
- Walttikortin hyödyntäminen yksityisautoilun sijaan.
- Digitaalisuuden monipuolinen hyödyntäminen kaikessa liikuntapalveluiden tarjonnassa, kaikissa ikäryhmissä.
- Monipuoliset lähiliikuntapaikat mahdollistavat liikkumisen ja harrastamisen ilman autoilua.

Taustatietoa

Katsaus muutamiin jo huomioituihin asioihin kestävään kehitykseen liittyen:

Kaudella 2018-2021 Mikkelin kaupungin strategiassa Hyvän elämän ohjelmassa on kirjattuna kävelyn ja pyöräilyn edistäminen.

Liikuntapaikkojen energia- ja materiaalikulutusta vähennetty:

- Ulkoilureittien valaistus on muutettu ledeihin, kenttien osalta muutos vielä kesken.
- Suihkut ja hanat automaattisia, jolloin veden kulutus pienempi
- Hankintavaiheessa hankitaan pitkäikäisiä, tehokkaita ja laadukkaita koneita ja laitteita. Esim. latukoneet tarpeeksi leveät, jotta selvitään yhdellä ajolla.
- Tarjouspyynnöissä huomioidaan ympäristöarvot
- Kalusto pääasiassa melko uutta, koneissa suositaan sähkökäyttöisyyttä
- Polttoaine ja kemikaalihankinnoissa suosittu ympäristöystävällisyys.
- Työsuunnittelu niin, että liikkuminen liikuntapaikkojen välillä mahdollisimman vähäistä, energiatehokasta.
- Jätteiden lajittelu.

Kuva: Mikkelin kaupunki

SEURANTA JA ARVIOINTI SEKÄ ULKOPUOLISEN RAHOITUKSEN HAKEMINEN JA LIIKUNNAN EDISTÄMINEN HANKKEIDEN AVULLA

Taustatietoa

Vuosittain kaupunki hakee useita eri liikkumisen edistämisen avustuksia. Vuonna 2019-2021 on Mikkeli saanut mm. seuraavia avustuksia:

- Erityisavustus vähävaraisten perheiden lasten ja nuorten liikunnan harrastuksen tukemiseksi: Harrastustuki 2020 -hanke
- Liikunnallisen elämäntavan paikallinen kehittämisavustus: Senioriliikuntahanke
- Liikkuva Koulu -avustus
- Liikkuva Varhaiskasvatus -avustus
- Liikkuva Opiskelu -avustus
- Liikuntapaikkojen valtionavustus: Ylipainehalli
- Kuntien lähivirkistysalueiden kehittämisavustus: Polkureitit, Säynätin retkeilyalueen kunnostushanke, Urpola-Kaihu reitin kunnostus
- Kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman valtionavustus

Toimenpiteet

- Vähintään neljän vuoden välein toteutetaan kysely kuntalaisten liikunta-aktiivisuudesta.
- Toteutetaan vähintään kahden vuoden välein kysely urheiluseurassa harrastavien lasten, nuorten ja aikuisten määrästä.
- Kysytään kuntalaisten mielipidettä erilaisista liikunnan edistämistoimenpiteistä.
- Liikuntapaikkojen kävijämäärien seurannan kehittäminen mm. kävijälaskureiden avulla.
- Vaikutusten ennakkoarvioinnin (EVA) käyttö vakiinnutetaan kunnassa. Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat lautakuntapäätösten vaikutusten ennakkoarviointiin (EVA). Vaikutusten ennakkoarviointiprosessissa on kuultu kuntalaisia. EVA-arviointi otetaan käyttöön lautakunnan alaisten palvelujen suunnittelussa.
- Vaikuttavuuden mittaamisen laajentaminen senioreiden elintapaohjauksesta ja tehokuntosaliharjoittelusta myös muuhun toimintaan. XAMK:n kehittämän Hyviö-alustan käyttöönotto.
- Lipas -tietokannan tietojen päivittäminen.
- Hankerahoituksen hyödyntäminen monipuolisesti liikunnan edistämisessä

LIITTEET

- Liite 1: Liikuntapalveluiden ylläpitämät liikuntapaikat 2021
- Liite 2: Liikuntapaikat, kulut/tuotot

Liite 1: Liikuntapalveluiden ylläpitämät liikuntapaikat 2021

LÄHILIIKUNTAPAIKAT JA ULKOKUNTOILUPAIKAT
- Urheilupuiston lähiliikuntapaikka (ulkokuntoilulaitteita, kiipeilykuutio ja tasapainoilutelineitä)
- Ristiinan lähiliikuntapaikka (ulkokuntosali, kuntoportaat urheilukentän, skeittiparkin ja tenniskenttien ja kaukalon vieressä)
- Kuntoilulaitteet ulkoilureittien lähtöpaikkojen läheisyydessä (Peitsari, Tuppurala, Urpola, Kalevankangas, Rantakylä)

SKEITTIPARKKI
- Skeittiparkki Urpola
- Skeittiparkki Ristiina
- Skeittiparkki Haukivuori

PYÖRÄILY
- Bmx-rata

FRISBEEGOLF
- Siekkilän Frisbeegolfpuisto
- Kaihun Frisbeegolfpuisto
- Rantakylän frisbeegolfkenttä
- Haukivuoren frisbeegolfkenttä
- Anttolan frisbeegolfkenttä

YLEISURHEILUKENTÄT (KESKELLÄ NURMIKENTTÄ)
- Rantakylän yleisurheilukenttä
- Suomenniemen yleisurheilukenttä
- Anttolan yleisurheilukenttä
- Haukivuoren yleisurheilukenttä
- Urheilupuiston yleisurheilukenttä
- Ristiinan yleisurheilukenttä

KORIPALLOKENTÄT
- Pitkäjärven koripallokenttä
- Lyseon koulun koripallokenttä
- Urpolan koripallokenttä

BEACHVOLLEY -KENTÄT
- Pitkäjärven uimarannan beachvolleykenttä
- Urpolan beachvolleykentät
- Ristiinan beachvolleykentät
- Pankalan uimarannan beachvolleykenttä
- Launialan uimarannan beachvolleykenttä
- Kaihun uimarannan beachvolleykenttä

HIEKKA-/JÄÄKENTÄT

- Anttolan hiekkakenttä/jääkenttä
- Otavan hiekkakenttä
- Urpolan hiekkakenttä
- Olkkolan hiekkakenttä / jääkenttä
- Paukkulan hiekkakenttä/jääkenttä
- Ristiinan hiekkakenttä
- Lähemäen hiekkakenttä/jääkenttä
- Silvastin hiekka-/jääkenttä
- Launialan hiekkakenttä
- Emolan hiekkakenttä/jääkenttä
- Savisilta hiekkakenttä/jääkenttä
- Ristiinan pikkukenttä/jääkenttä
- Sairilan hiekka-/luistelukenttä
- Tuskun hiekka-/jääkenttä
- Ent. Kalevankankaan koulun hiekkakenttä

TEKONURMIKENTÄT JA -KAUKALOT

- Kalevankankaan keinonurmikenttä/tekojääkenttä
- Hänninkenttä keinonurmikenttä
- Urpolan lämmitettävä keinonurmikenttä
- Rantakylän keinonurmikenttä
- Suojakallionpuiston (Tupalan) keinonurmikenttä, hiekkatekonurmikenttä
- Launialan tekonurmikenttä/kaukalo
- Urheilupuiston monitoimikenttä (pieni)

NURMIKENTÄT

- Raviradan nurmikentät
- Lähemäen nurmikenttä
- Sokkalan nurmikenttä
- Tuukkalan nurmikenttä

TENNISKENTÄT

- Urheilupuiston tenniskentät
- Urpolan tenniskenttä
- Lähemäen tenniskentät
- Tuppuralan tenniskentät
- Rantakylän tenniskentät
- Ristiinan tenniskentät
- Suomenniemen tenniskenttä
- Haukivuoren tenniskentät

JÄÄKIEKKOKENTÄT

- Urpolan jääkiekkokenttä
- Lähemäen jääkiekkokenttä
- Tuppuralan jääkiekkokenttä
- Rantakylän jääkiekkokenttä
- Otavan jääkiekkokenttä
- Ristiinan jääkiekkokenttä
- Suomenniemen jääkiekkokenttä
- Anttolan jääkiekkokenttä
- Haukivuoren jääkiekkokenttä
- Sairilan jääkiekkokenttä
- Lehmuskylän jääkiekkokenttä
- Tuukkalan jääkiekkokenttä
- Launialan jääkiekkokenttä
- Rämälän jääkiekkokenttä

LUISTELURADAT

- Rantakylän luistelurata yleisurheilukentällä
- Kaihun jäärata

SISÄKUNTOSALIT

- Jäähallin kuntosali
- Raviradantien kuntosali

- Naisvuoren uimahallin kuntosali
- Rantakeitaan kuntosali *
- Anttola-talon kuntosali
- Haukihallin kuntosali
- Suomenniemen kuntosali

LIIKUNTASALIT

- Kalevankankaan koulun liikuntasali
- Jäähallin liikuntasali
- Päämajakoulun sali
- Mikkelin lyseon salit
- Eteläisen aluekoulun iso liikuntasali (4 lohkoa)
- Eteläisen aluekoulun pieni liikuntasali
- Lähemäen koulun liikuntasali
- Tuppuralan koulun liikuntasali
- Rantakeitaan liikuntasali
- Rantakylän koulun liikuntasali
- Otavan koulun liikuntasali
- Ristiinan koulukeskus (iso ja pieni sali)
- Haukivuoren yläkoulun ja lukion sali
- Sairilan koulun liikuntasali
- Moision koulun liikuntasali
- Launialan koulun liikuntasali
- Rouhialan koulun liikuntasali
- Rämälän koulun liikuntasali

LIIKUNTAHALLIT JA MUUT SISÄLIIKUNTATILAT

- SaimaaStadiumi
- Kamppailuareena
- Haukihalli
- Jalkapallohalli (ylipainehalli)
- Veturitallit, petanque-kenttä
- Jäähalli - Harjoitushalli
- Jäähalli - Kilpahalli
- Naisvuoren uimahalli
- Viihdeuimala Rantakeidas

KESKUSTA-ALUEEN UIMARANNAT

- Pitkäjärven uimaranta
- Pitkäjärven läntinen uimapaikka/lasten uimaranta
- Urpolan uimaranta
- Ritvalan uimaranta (Tuppurala)
- Pankalan uimaranta
- Laajalammen uimaranta
- Nieluslampi uimaranta
- Launialan uimaranta
- Suojalammen uimaranta
- Kaihun uimaranta

LADUT

- Kalevankangas, Sirkkapuron latu 3km
- Kalevankangas, Laavunlatu 2,3km
- Kalevankangas, Hanhijoenkujan lähtöpaikan latu 0,8km
- Kalevankangas, Hiittisuoran latu 1,7km
- Kalevankangas, Arkiston latu 1,3km
- Kalevankangas, Siekkilän yhdyslatu 0,8km
- Kalevankangas, Latupirtin latu 9,6km
- Kalevankangas, Pumppukopin suora/latu 0,5km
- Kalevankangas,Vesitorninlenkki/Karkialampi/latu 1,5km
- Kalevankangas, Saaravuoren latu/Karkialampi
- Kalevankangas, Karkialammen kuntotalon yhdyslatu
- Kalevankangas, Karkialampi - Kyrönpelto yhdyslatu 1,3km
- Kalevankangas, Karkialammen lisälenkki = Savinousun latu 1,2km
- Kalevankangas, Savonian lisälenkki/latu 1,9km

- Kalevankangas, Kyrönpellon ampumahiihtoalueen ladut 1,5km
- Kalevankangas - Savisilta - Riutta- Rokkala yhdyslatu 4,4km
- Rantakylän kuntopolku/latu 5,5km
- Rantakylä - Latupirtti yhdyslatu 10,3km
- Rantakylä, Liukkola - Tattalanlampi yhdyslatu 0,6km
- Rantakylä, Liukkolan latu 4,4km
- Rantakylä, Akkalanlatu 7,7km
- Rantakylä, Otavan Opiston latu 1,2km
- Rantakylä, Otavan Opiston latu - Liukkola yhdyslatu 1,2km
- Rantakylä, Karilan lenkki/latu 4,3km
- Rantakylä, Karila - Orijärvi yhdyslatu 0,4km
- Rantakylä - Orijärvi yhdyslatu = Orijärven pisto 2,3km
- Rantakylä, Orijärvi - Pitkäjärvi yhdyslatu 2km
- Tusku, Golfkentän latu 2,7km
- Urpola kuntolatu -Pitkäjärven jäälatu yhdyslatu 0,4km
- Urpolan kuntopolku/latu 11,3
- Urpola, Pitkäjärven sivupisto Kuumavuorenkadulle/latu 0,3km
- Urpola, Pitkäjärvi-Syysjärvi-Nielunen-Kaituenlampi-Laajalampi jäälatu 10,6km
- Urpola, sivupisto Kaituentien kerrostaloille 0,2km
- Urpola - Kaituenmäen pisto/latu 1,2km
- Urpola - Silvastin pisto Vehnäkujalle/latu
- Urpola, Koiravaljakkolatu 1,9km
- Tuukkalan hiihtolatu 1,6km
- Tuppuralan kuntopolku/latu 2,4km
- Tuppurala - Sivupisto Launialan koululle 1km
- Tuppurala -Sivupisto Kyyhkysenkadun kevyenliikenteen väylälle 0,2km
- Tuppurala, Salosaaren jäälatu 12,7km
- Tuppurala, Salosaaren jääladulta Visulahden pisto/jäälatu 1,1km
- Tuppurala, Salosaaren jääladulta Launialan pisto/jäälatu 0,6km
- Tuppurala, Salosaaren jääladulta Ritvalan pisto/jäälatu 0,1km
- Tuppurala, Salosaaren jäädulta Rauhaniemen pisto/jäälatu 0,5km
- Tuppurala, Salosaaren jääladulta Kenkäveron pisto/jäälatu 0,3km
- Tuppurala, Salosaaren jääladulta Lamposaaren pisto/jäälatu 0,1km
- Tuppurala, Salosaaren jääladulta Tornimäen pisto/jäälatu 0,1km
- Peitsarin kuntopolku/latu 3,5km
- Peitsarin kuntopolku/latu - Arinakadun pisto 0,3km
- Peitsarin kuntopolku/latu - Papinpolun pisto 0,2km
- Sairilan latu 1,8km
- Sairilan ladun sivupisto Sairilan koululle 0,4km
- Urheilupuiston lenkki 1,2km
- Olkkolan latu 3,5km
- Ristiina, Linnaniemen kuntopolku/-latu 2km
- Ristiina, Linnaniemen kuntopolun lisälenkki 1km
- Ristiina, Urheilukentän ulkoilureitti 1km
- Ristiina, Vanhan urheilukentän latu 250m
- Ristiina, Päiväkodin latu 250m
- Ristiina, Uikkala - Linnaniemi - Kissalahti (Pökkaanlahti) jäälatu 7,2km
- Ristiina, Linnaniemen lähtöpaikka-Linnaniemen laavu (latu, pyöräily- ja kävely-baana) 0,3km
- Ristiina, Linnaniemi - Savisalon lenkki jäälatu 4,3km
- Ristiina, Savisalo - Taukotaipale jäälatu 3,7km
- Ristiina, Uikkala - Kalliomaalaukset jäälatu 18km
- Ristiina, Pellosniemen ulkoilureitti 2,1km
- Ristiina, Pellosniemen 600 m, yhteydessä ulkoilureittiin
- Ristiina kirkonkylän kuntolatu (Mart-Heikkilän pellon latu) 3km
- Haukivuori Aseman kuntopolku/latu (+pistolatu kylälle 1,5 km) 2,3km
- Haukivuori Rantokankaan kuntopolku/latu 4,4km
- Haukivuori satama-Rantokangas jäälatu 2,5km
- Suomenniemi kuntolatu 4,6km
- Suomenniemi, jäälatu

- Anttola-Koivula latu 3,5km
- Anttola - Anttolanhovi jäälatu 2,6km
- Anttola-Tillisaari jäälatu 4,3km
- Anttola - Harvio jäälatu 3,5km
- Anttolan kirkonkylän kuntopolku/latu 1,6km
- Harjumaan latu 7km
- Hiirolan Kolokankankaan kuntorata/latu 3km
- Hiirolan Harjutie-Vehmaskylä yhdyslatu 5km
- Vehmaskylän latu (keväällä lisälatuja Avojärven ja Lylyjärven jäälle) 10km
- Kalvitsan kuntorata/-latu 4km
- Rämälän koulupiirin latu 4km
- Rämälän koulupiirin retkireitti 6km
- Rahulan latu 7km
- Hangastenmaa - Kylälahti ladut 6km
- Kalevankankaan pk:n (+ koulun)opetuslatu
- Sannan päiväkodin opetuslatu
- Muksulan pk:n opetuslatu
- Naisvuoren pk:n opetuslatu
- Lähemäen koulun opetuslatu
- Paukkula / Peitsarin koulun opetuslatu
- Saksalan päiväkodin opetuslatu
- Rouhialan koulun opetuslatu
- Tuppuralan koulun opetuslatu
- Tuppuralan peltolatu keskellä valaistua reittiä
- Tuppuralan leikkipuiston latu
- Launialan koulun opetuslatu
- Päiväkoti Tikanpellon opetuslatu
- Peitsarin pk:n opetuslatu
- Emolan päiväkodin opetuslatu
- Naavametsän pk:n opetuslatu
- Röllin pk: opetuslatu
- Päiväkoti Vilijonkan opetuslatu
- Rantakylän päiväkodin opetuslatu
- Sokkalan pk:n opetuslatu
- Sairilan koulun opetuslatu
- Tuukkalan pk:n opetuslatu
- Suksimäen päiväkodin opetuslatu
- Moision pk:n opetuslatu
- Silvastin pk:n opetuslatu
- Kyyhkylän pk:n opetuslatu
- Olkkolan koulun opetuslatu
- Päiväkoti Vilttihatun opetuslatu
- Urpolan koulun opetuslatu
- Sariolan kenttä
- Luurankosuon tampattu pelialue
- Siekkilän kentän latu

RETKEILYREITIT, POLKUREITIT, MONIKÄYTTÖREITIT

- Säynätin retkeilyreitti 5km
- Sydänmaan retkeilyreitti 6km
- Irja Hannosen luontopolku 3,8km
- Keronvuoren luontopolku 6 km (Häkkilän eräpolku 30km)
- Linnavuoren polkureitti (valmistuu 2021) n. 3km
- Hallavuoren polkureitti (valmistuu 2021) n. 2km
- Kalevankankaan talvikävely -ja -pyöräilyreitti 2,8 km
- Kalevankankaan talvikävely -ja -pyöräilyreitti 4,2 km
- Kalevankankaan talvikävely -ja -pyöräilyreitti 6,2 km

LAAVUT JA KODAT

- Hallavuoren laavu
- Kalevankankaan laavu
- Tuulentien laavu

- Urpolan laavu
- Laajalammenlaavu
- Tattakota
- Linnaniemen laavu
- Keronvuoren keittokatos
- Vehkamäen kota
- Valkamarannan uimarannan laavu
- Säynätin kota
- Säynätinsaaren näköalapaikka
- Kaunisniemen näköalapaikka

RETKISATAMAT

- Vanhamäen kylärannan venelaituri
- Astuvansalmi
- Emäsalonniemi
- Halisenranta
- Heposaari
- Hietaniemi
- Hiidenlahden laituri (Neitvuori)
- Hulkonsaari
- Iso-Repo
- Jantinsaari
- Kaijatsaari
- Kangassaari
- Karhukallio
- Keronlahti
- Korvensaari, pienipuoli
- Korvensaari
- Lyökinniemi
- Makutsaari
- Otrasaari
- Pälväniemi
- Savisalon saari
- Valkamalahti
- Vartiosaari
- Vattusaari Susiniemi
- Vavesaari
- Vehkalahti
- Väätämönsalmen veneluiskan luona käymälä

Liite 2: Liikuntapaikat, kulut/tuotot

Liikuntapaikka	kustannus keskimäärin (€/v)	tuotot keskimäärin (€)	henkilöstö	Liikkuva Mikkeli 2030 - (lapset ja nuoret, luontoliikunta, terveysliikunta, kilpailut ja tapahtumat)	Huomioita
Jäähallit	1 304 000	270 000	4	Lapset ja nuoret, tapahtumat ja kilpailut	Kalevankankaalla toimivien liikuntapaikkojen hoitajien yhteistyön ja uudelleen organisoinnin kehittäminen
Kuplahalli/ylipainehalli	600 000	70 000		Lapset ja nuoret, tapahtumat ja kilpailut	Uusi ylipainehalli valmistuu kesällä 2021.
Naisvuoren uimahalli	650 000	162 000	3	Lapset ja nuoret, terveysliikunta	Päivisin koulujen uimaopetusta ja kuntoutusta sekä ryhmäliikuntaa, iltaisin yleisöuintia ja seurojen liikuntapaikka. Laskelmien mukaan oppilasmäärät putoavat 10 vuodessa noin 800 oppilaalla mutta samanaikaisesti ikäihmisten suhteellinen osuus kasvaa ja vesiliikunnan merkitys terveyden ja kunnon ylläpitämisessä lisääntyy. Kassapalvelut ostetaan ulkopuoliselta yrittäjältä.
Viihdeuimala Rantakeidas	1 100 000	370 000	7	Lapset ja nuoret, terveysliikunta	
Rantakeidas liikuntasali + kuntosali	425 000	53 000		Lapset ja nuoret, terveysliikunta	Liikuntasali myös koulun käytössä. Vuonna 2021 suurin liikuntasali Mikkelissä.
Saimaa Stadiumi	297 000			Lapset ja nuoret, kilpailut ja tapahtumat	Oma henkilöstönsä
Haukihalli	200 000	51 000		Lapset ja nuoret, terveysliikunta	Koulun, seurojen ja kuntalaisten käytössä.
Muut sisäliikuntatilat	280 000	15 000		Lapset ja nuoret, terveysliikunta, kilpailut ja tapahtumat	Kamppailuareena (n. 150 000), kuntosalit Raviradantiellä ja Anttolassa, Veturitallit. Kamppailuinstituutti maksaa vuokraa 20 000 e/v vuodessa 2021 alkaen. Kamppailuareena päivisin myös koulujen käytössä.
Sisäliikuntatilat yhteensä	**4 856 000**	**991 000**			
Urheilupuisto	120 000	7 000	10	Lapset ja nuoret, kilpailut ja tapahtumat, terveysliikunta	Valtakunnalliset tapahtumat ja kilpailut. Tavoitteena lisätä Urheilupuiston käyttöä kaikkien kuntalaisten liikuntapaikkana (maine kisapaikkana). Alueelle toteutetaan uusi ulkokuntosali.
Keinonurmikentät	46 000	17 000		Lapset ja nuoret, kilpailut ja tapahtumat, terveysliikunta	Kaikki keinonurmikentät ovat seurojen, koulujen ja kuntalaisten käytössä. Urpolan lämmitettävä tekonurmi myös talvikäytössä.
Hänninkenttä	125 000	20 000		Lapset ja nuoret, kilpailut ja tapahtumat, terveysliikunta	Seurojen, koulujen ja kuntalaisten ympärivuotisessa käytössä (mm. yleisöluisteluvuorot)
Nurmikentät	20 000	12 000		Lapset ja nuoret, kilpailut ja tapahtumat, terveysliikunta	Seurojen, koulujen ja kuntalaisten käytössä.
Hiekka- ja luistelukentät	40 000			Lapset ja nuoret, terveysliikunta	Seurojen, koulujen ja kuntalaisten käytössä.
Muut kentät	8 000	700		Lapset ja nuoret, terveysliikunta	Mm. beachvolley, frisbeegolf, tennis, koripallo - tärkeitä lähiliikuntapaikkoja
Ulkoilureitit	111 000	53 000	5	Lapset ja nuoret, kilpailut ja tapahtumat, terveysliikunta, luontoliikunta	Kesä- ja talvikäyttö, tuotot ensilumenladulta
Retkisatamat	10 000			Luontoliikunta, terveysliikunta	Yhteensä 27 kpl, joista kuuden ylläpidon hoitaa liikuntapalvelut, muiden ylläpito ostetaan ulkopuolisilta toimijoilta.
Uimarannat	13 000			Lapset ja nuoret, luontoliikunta, terveysliikunta	Keskusta-alueen uimarannat 10 kpl. Tämän lisäksi keskusta-alueen ulkopuoliset uimarannat 17 kpl, joita ylläpitää ASTO.

Ulkoliikuntapaikat yhteiset kustannukset, henkilöstö	950 000		15		
Ulkoliikuntapaikat koneet ja kalusto	100 000				
Ulkoliikuntapaikat yhteensä	**1 543 000**	**109 700**			
Ohjaustoiminta	**100 000**	**15 000**		Terveysliikunta, lapset ja nuoret	2 liikunnanohjaajaa
Avustukset yhteensä (ta 2021)	**197 200**				Ohjaaja-avustus, liikuntapaikka-avustus ja kohdeavustus
Henkilöstökulut yhteensä (ta 2021)	**1 568 000**				Henkilöstömäärä 2019-2021: 36->33, joista kaikki esimiehiä.
Toimintakulut yhteensä (ta 2021)	**6 927 600**				
LIIKKUMATTOMUUDEN HINTA MIKKELI		**32-75 miljoonaa**			
Mikkelin Palloilijoiden vuosittain tuottama kokonaisarvo (sosiaaliset, terveydelliset ja taloudelliset hyödyt/UEFA SROI -mallinnus). Mikkelissä noin 100 urheiluseuraa.		**3,96 miljoonaa**			

LÄHDELUETTELO

- Aikuisväestön liikunnan harrastaminen, vapaaehtoistyö ja osallistuminen 2018. Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus
- Hakanen Tiina & Myllyniemi Sami & Salasuo Mikko (toim.). Oikeus liikkua. Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus. 2018. Opetus- ja kulttuuri-ministeriö, Valtion liikuntaneuvosto, Valtion nuorisoneuvosto, Nuorisotutkimusverkosto.
- Hakanen Tiina & Myllyniemi Sami & Salasuo Mikko (toim.). Takuulla liikuntaa. Kyselytutkimus toimintarajoitteisten lasten ja nuorten liikun-nan harrastamisesta ja va-paa-ajasta 2018. Opetus- ja kulttuuriministeriö, Valtion liikuntaneuvosto, Valtion nuorisoneuvosto, Nuorisotutki-musverkosto.
- Kokkonen, Jouko (toim.) Ulkoilu ja luontoliikunta – monen ministeriön tontilla 2019. Liikuntatieteellinen Seura ry, Helsinki.
- Kuuluvainen, Viljo & Rinne, Tiina &Heikkinen, Marianne 2020: Kalevankangas nyt ja tulevaisuudessa - Paikkatietoperustainen katsaus ja käyt-täjäkysely. http://urn.fi/UR-N:ISBN:978-952-344-269-6.
- Kyselytutkimus Itä-Suomen lasten ja nuorten koulumatkaliikkumisesta. Liikenteen ja liikkumisen seuranta Itä-Suomessa, Pohjois-Savon ELY-keskus ja Itä-Suomen kunnat, Sitowise Oy, 13.11.2020.
- Lasten ja nuorten hyvinvointi – Kouluterveyskysely 2019. Tilastoraportti 33/2019, 17.9.2019. THL.
- Liikkumissuositus 7-17-vuotiaille lapsille ja nuorille. 2021. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisusarja 2021:19.
- Liikuntapaikkarakentamisen suunta-asiakirja 2014, Valtion Liikuntaneuvoston julkaisuja 2014:4.
- Muutosta liikkeellä! Valtakunnalliset yhteiset linjaukset terveyttä ja hyvinvointia edistävään liikuntaan 2020. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2013:10.
- Nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa, LIITU-tutkimuksen tuloksia 2020, Valtion Liikuntaneuvoston julkaisuja 2021:1
- Pekola-Sjöblom, M. 2021. Kuntalaistutkimus 2020. Kuntaliitto.
- Smart Sport. 2020. Liikuntaolosuhteiden strateginen kehittämistyö kunnissa. Opetus- ja kulttuuriministeriö.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2019. Kouluterveyskysely.
- Tilastokeskus. 2020. Kuntien avainluvut muuttujina. Aluejaolla 2021.
- Valkeinen, H. Mäki-Opas, T. Prättälä, R. & Borodulin, K. 2014. Liikuntapaikkojen läheisyyden yhteys liikuntalajien harrastamiseen. Tutkimuk-sesta tiiviisti 4/2014. Tervey-den ja hyvinvoinnin laitos. Helsinki.

Lisätietoja Liikkuva Mikkeli 2030 -ohjelmasta

Liikuntapäällikkö Tiina Juhola, 044 794 2407, tiina.juhola@sivistys.mikkeli.fi